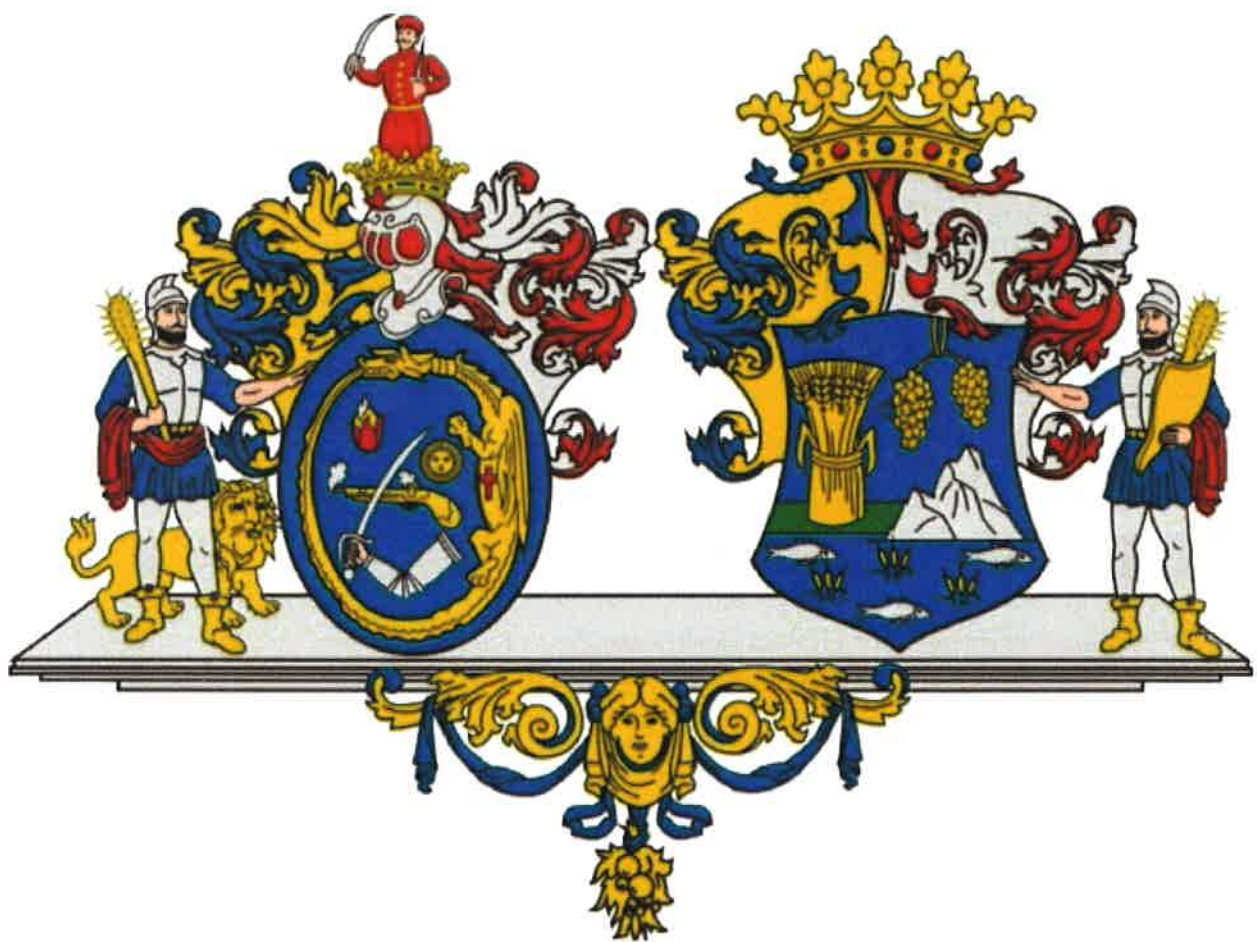

Hajdú-Bihar megye Integrált Területi Programja 2014-2020

Debrecen, 2016. szeptember 16.

Cím	Hajdú-Bihar megye Integrált Területi Programja
Verzió	2.1 felülvizsgált verzió
Megyei közgyűlési határozat száma és dátuma 64/2015. (V.8) MÖK határozat	
Területfejlesztés stratégiai tervezéséért felelős minisztériumi jóváhagyás száma és dátuma	<i>[dokumentum hivatkozási száma, dátuma]</i>
<i>IH jóváhagyó határozat száma és dátuma:</i>	<i>[határozat száma és megnevezése]</i> <i>[határozat megjelenésének dátuma]</i>
Érintett földrajzi terület: Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP) Finanszírozó operatív program:	Hajdú-Bihar megye

ITP felelős szervezet:	Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat
ITP felelős szervezet kapcsolattartó:	Ibrányi András ibranyi.andras@hbmo.hu, 06-30-986-8013
ITP felelős szervezet címe:	4024, Debrecen, Piac utca 54.

Tartalom

1. Bevezető	5
1.1. Az ITP alapadatai	5
1.2. Az ITP tartalmát megalapozó előzmény dokumentumok	9
1.3. Az ITP alapadatai	10
2. A megye által alkalmazott Területi Kiválasztási Kritériumok	10
3. Az ITP célrendszere és integráltsága	16
3.1. Az ITP célrendszere és integráltsága	16
3.2. Az ITP kapcsolódása egyéb tervekkel	19
4. Az ITP forrásallokációja	25
4. Az ITP indikátorvállalásai	32
7. Az ITP ütemezése	34

Táblázatok

1. táblázat: kötelező területi kiválasztási rendszer kritériumok
2. táblázat: választott területi kiválasztási kritériumrendszer
3. táblázat: választott területi kiválasztási kritériumrendszer indoklása
4. táblázat: célrendszer
5. táblázat: a kapcsolódó operatív programok bemutatása
6. táblázat: forráskeretek megoszlása
7. táblázat: az 1. prioritás forrásallokációja
8. táblázat: a 2. prioritás forrásallokációja
9. táblázat: a 3. prioritás forrásallokációja
10. táblázat: a 4. prioritás forrásallokációja
11. táblázat: az 5. prioritás forrásallokációja
12. táblázat: indikátor vállalások
13. táblázat: forráskeretek ütemezése

Ábrák

1. ábra: forráskeretek megoszlásának ábrázolása
2. ábra: az 1. prioritás belső elosztása és felhasználási módok szerinti megosztásának bemutatása
3. ábra: a 2. prioritás belső elosztása és felhasználási módok szerinti megosztásának bemutatása
4. ábra: a 3. prioritás belső elosztása és felhasználási módok szerinti megosztásának bemutatása
5. ábra: a 4. prioritás belső elosztásának bemutatása és felhasználási módok szerinti megosztásának bemutatása
6. ábra: az 5. prioritás belső elosztása és felhasználási módok szerinti megosztásának bemutatása

I. BEVEZETŐ

I.1. AZ ITP ALAPADATAI

A magyar Kormány a 2014-2020 közötti időszak önkormányzati fejlesztéseire a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP) keretében különített el forrást az Európai Unió Strukturális Alapjai terhére, melynek kereteit a Partnerségi Megállapodás jelenti.

A TOP küldetése, hogy valamennyi megye és település esetében erősítse azokat a fejlődési elemeket, amelyekkel potenciáljuk, erőforrásaik kibontakoztathatók. A TOP a Kormány kiemelt gazdaságfejlesztési, növekedési és foglalkoztatási céljaira tekintettel, valamint az Európa 2020 stratégiához való illeszkedés, az ágazati fejlesztésekkel való lehatárolás és szinergia biztosítása érdekében, az Európai Bizottsági 11 tematikus célhoz való kapcsolódás, a költségvetési és tematikus determinációkhoz való igazodás alapján, a Partnerségi Megállapodásban foglaltakkal összhangban az alábbi kiemelt fejlesztési célokat határozta meg:

- I. Gazdaságélénkítéshez és foglalkoztatási szint növeléséhez szükséges helyi feltételek biztosítása
- II. Vállalkozásbarát város/településfejlesztés; az életminőség és társadalmi összetartozás javításához szükséges feltételek biztosítása

Fontos kiemelni, hogy a térségi fejlesztési problémák és lehetőségek kezelése nem egyedül a TOP keretében tud megvalósulni. E feladatok egyéb forrásokat, pl. ágazati forrásokat és koordinációt igényelnek, ezért egyes ágazati operatív programok is hozzájárulnak e problémák kezeléséhez.

A korábbi fejlesztéspolitikai tapasztalatok szerint szükség van egy olyan területi beavatkozási logikára, amely lehetővé teszi, hogy a különféle területi szintekhez a térségi sajátosságoknak megfelelő, eltérő beavatkozási irányokat rendeljünk. A TOP képviseli ezt a törekvést: képes hatékonyan reagálni az eltérő területi igényekre, és valóban a **térségi igényekre szabott beavatkozásokat valósít meg**.

A TOP az alábbi speciális célokat tartalmazza, melyek az ITP-ben foglaltak teljesülését szolgálja:

1. **Prioritás (Gazdaságfejlesztés):**

A gazdaságfejlesztés helyi, térségi feltételeinek megteremtésére, biztosítására irányul, elsődlegesen az önkormányzatok által nyújtható szolgáltatásokkal és tevékenységekkel. A foglalkoztatás-barát növekedést elsősorban az **üzleti infrastruktúra és szolgáltatások** fejlesztésével tudja támogatni. A „vállalkozások működését segítő helyi-térségi feltételek biztosítása” egyedi célkitűzés érdekében tervezett fejlesztések a vállalkozások működési feltételeinek biztosítására, helyi és térségi kapcsolatrendszerének erősítésére, a foglalkoztatást is biztosító helyi gazdasági tevékenységek ösztönzésére irányulnak – foglalkoztatás-ösztönzés céllal.

2. **Prioritás (Vállalkozásbarát, népességmegtartó településfejlesztés):**

A vállalkozások és befektetők, valamint a lakosság számára vonzó, ugyanakkor környezetileg fenntartható **városi környezet**, települési arculat kialakítása.

- gazdaságfejlesztési fókuszú településfejlesztés: a települések, kiemelten városok/városközpontok gazdasági funkcióinak megerősödése, újjáéledése, kereskedelmi, szolgáltatási funkcióinak bővülése, tevékenységeinek élénkülése. A fejlesztéssel érintett településrészekben működő vállalkozások, gazdasági tevékenységek bővülése;
- a fentiek eredményeként új vállalkozások, üzemek letelepítését és a munkába járást, foglalkoztatás növekedését segítő térszerkezet kialakulása;
- a városi barnamezős területek, rozsdáövezetek komplex rehabilitációja funkcióváltása, a települési struktúrába való integrációjuk előmozdítása;
- élhető városok: klímabarát városi környezet: a városi zöldfelületek arányának növekedése, a meglévők minőségi fejlesztése és fenntartásukhoz kapcsolódó infrastruktúra rendelkezésre állása;
- a gazdaságfejlesztési fókuszú településfejlesztést kiegészítő, a gazdasági és lakossági igényekhez illeszkedő, hatékonyabb településüzemeltetést biztosító, fenntarthatósági kritériumoknak megfelelő környezetvédelmi beruházások megvalósulása, háttér-infrastruktúra kiépítése; a települések környezeti terhelésének csökkenése, a természetbe jutó káros és szennyező anyagok mennyiségének csökkenése;
- családbarát, népszerű, kiemelten fiatalokat megtartani képes városok. Szabadidő eltöltésére alkalmas városi rekreációs és közösségi területek biztosítása. A fejlesztések eredményeként a városi terek lakossági használatának erősödése;
- innovatív városfejlesztési és városrehabilitációs gyakorlatok elterjesztésének ösztönzése. Ehhez kapcsolódóan a települési önkormányzatok kapacitásfejlesztése a városfejlesztés, és városrehabilitáció innovatív gyakorlatainak alkalmazása érdekében (részvételi tervezés praktikai, alternatív településrendezési eszközök alkalmazhatóságának technikai);
- a városfejlesztésben aktívan résztvevő, környezettudatos, a köz értékeire vigyázó lakosság, civil szervezetek és gazdasági szereplők.

3. Prioritás (Alacsony széndioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés kiemelten a városi területeken):

A **fenntartható városi közösségi közlekedés** erősítése témakörében a legfontosabb cél a városi mobilitás környezetileg (pl. levegőszennyezés, zajterhelés) és pénzügyileg (működtetési költségek) fenntarthatóbbá tétele.

A környezettudatosságot szem előtt tartó **kisléptékű közlekedés-fejlesztések** hozzájárulnak az energiatartósság csökkentéséhez, a fenntarthatóság érvényesüléséhez és a klímaváltozás hatásaihoz való alkalmazkodáshoz.

A települési önkormányzatok **energiahatékonyságának** javítása és a **megújuló energiaforrások** részarányának növelése:

- önkormányzati intézmények, önkormányzati tulajdonú épületek által felhasznált energiamennyiség csökken, az energiahatékonyság nő;
- ezzel összefüggésben a helyben előállított megújuló energia felhasználásának részaránya nő.

4. Prioritás (A helyi közösségi szolgáltatások fejlesztése és a társadalmi együttműködés erősítése):

Az **egészségügyi alapellátó-rendszer** infrastrukturális fejlesztése az intézmények szolgáltatásainak és infrastrukturális feltételeinek korszerűsítését, a hozzáférés egyenlőtlenségeinek mérséklését célozza. Az egészségügyi alapellátás (házi orvosi, házi gyermekorvosi ellátás, a fogászati alapellátás és a védőnői hálózat) fejlesztésének fontosságát az adja, hogy ez a szint képes leginkább elvégezni az alapvető szűrővizsgálatokat és egészségügyi állapotfelméréseket, ezáltal kiemelt szerepe van a prevencióban. Az egészségügyi infrastrukturális fejlesztések a lakosság egészségben eltöltött éveinek növekedését, a megelőzést, a munkaképesség mielőbbi visszaállítását, valamint az erőforrások koncentrációjával a szolgáltatások költség-hatékonyságának és minőségének javítását segítik elő. A **szociális alapszolgáltatások** infrastruktúrájának fejlesztése feltétele annak, hogy elsősorban a társadalmi leszakadással veszélyeztetett csoportok helyzetének javítására irányuló programok végrehajtásához biztosított legyen a megfelelő intézményi háttér, másrészt a foglalkoztatottsági szint növeléséhez csökkenthetők legyenek a családi terhek, és az életminőséget javító új szolgáltatások induljanak. A helyi szintű humán közszolgáltatások megújítása hozzájárul a lakosság foglalkoztathatóságának javításához, az életkörülményekben rejlő területi különbségek mérsékléséhez, illetve a társadalmi összetartozás erősítéséhez.

A **szociális városrehabilitációs** fejlesztések célja a leszakadó vagy leszakadással fenyegetett városrészek koncentráltan megnyilvánuló társadalmi-fizikai-gazdasági problémák komplex módon való kezelése a területen élők társadalmi integrációjának elősegítésének érdekében. A szociális városrehabilitációs intézkedés keretében az érintett, települési szövetbe ágyazott városrészek meglévő funkcióinak bővítése, fejlesztése, új gazdasági, szociális, közösségi és közterületi funkciók kialakítása, valamint szükséges esetben a településtesttől elkülönült telepek felszámolása és az ott élők integrációja támogatható. Integrált szociális jellegű városrehabilitációt azokban a városrészekben kell elsősorban megvalósítani, ahol a kedvezőtlen demográfiai helyzet, az alacsony iskolázottság, az alacsony gazdasági aktivitás, a tartós munkanélküliség magas szintje, a hátrányos helyzet, az erősen leromlott környezet ezt indokolja.

5. Prioritás (Megyei és helyi emberi erőforrás fejlesztések, foglalkoztatás-ösztönzés és társadalmi együttműködés):

A támogatások célja, hogy az Európa 2020 – Az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés stratégiája által a foglalkoztatás területén megfogalmazott célkitűzések megvalósulásához helyi, területi alapon szervezett **programok** által járuljon hozzá, úgy hogy azok szervesen illeszkednek, illetve kiegészítik a TOP ERFA prioritásaiban tervezett gazdaságfejlesztési, városrehabilitációs és energetikai beavatkozásokat.

A TOP által biztosított forrásokra **két területi szinten** lehet tervezni: megyei és megyei jogú városi (MJV) szinten. A TOP beavatkozásai mindkét szinten integrált területi program keretében valósulnak meg, amelyek a két területi szinten – előre meghatározott indikatív forráskerettel tervezhetőek. Jelen integrált területi program nem tartalmazza Debrecen Megyei Jogú Város fejlesztéseit, arra saját hatáskörben tervez a megyei jogú város integrált területi programot, a megyei jogú városok számára allokált keret terhére.

A TOP elsősorban az önkormányzatok fejlesztéséhez biztosít forrásokat, azaz elsősorban az **önkormányzatok gazdaságfejlesztési és azzal összefüggő város- és településfejlesztési akcióit** támogatja.

A kohéziós régiókban található területi szereplők –18 megye és 22 megyei jogú város –között a tervezésnél figyelembe veendő forrásokat a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program keretében megvalósuló integrált területi programok jóváhagyásáról 1562/2015. (VIII.12.) Korm. határozat rögzítette. **Ez megyei szinten 49,62 milliárd Ft.**

A megye tervezési-programozási dokumentumainak kidolgozása, a kapcsolódó dokumentációk (TOP, SZKR, felhívások véleményezése), valamint az ITP valós igényekre reflektáló alátámasztása a megyei önkormányzat és a települési önkormányzatok, valamint a tudomány, a piaci és civil szféra szereplőivel együttműködésben történik.

Az előkészítés és a tervezés során – a partnerségi tervnek megfelelően – folyamatos volt a párbeszéd a térség jelentős szereplőivel (pl. Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata, Debreceni Egyetem, Kereskedelmi és Iparkamara, Hajdú-Bihar Megyei Agrárkamara, települési önkormányzatok, államigazgatási szervek, érdekképviseleti szervek, civil szervezetek, egyházi képviseltek, gazdasági szereplők stb.), melyek részvételével **munkacsoportok** is alakultak a következő témakörök mentén:

- oktatás fejlesztése,
- K+F+I ösztönzése,
- idegenforgalom erősítése,
- mezőgazdaság versenyképességének erősítése,
- vállalkozási környezet fejlesztése,
- vidéki környezet-minőség javítása,
- megye közlekedési infrastruktúrájának fejlesztése.

A munkacsoportok szakmai alapú összetétele mellett helyet és lehetőséget kaptak a részvételre a megyei közgyűlés képviselőcsoportjainak delegáltja is, ezzel is lehetővé téve a nyomonkövetést.

A munkacsoportos ülésekre több alkalommal sor került. Az itt elhangzott, illetve az önkormányzat honlapján erre a célra létrehozott munkafelületre beérkező véleményeket, javaslatokat is figyelembe véve készültek el a megye tervezési-programozási dokumentumai.

A munkacsoportokon kívül kisebb létszámú, fókuszáltabb **szakmai fórumok** is megszervezésre kerültek, ahol a területfejlesztési dokumentumok finomhangolása történt meg.

A megyei program tervezéséhez kapcsolódóan az együttműködés körének további szélesítése érdekében folytatott egyeztetések eredményeként elkészültek az **együttműködési megállapodások**.

A megyei közgyűlés a 230/2013. (VI. 27.) MÖK határozatával döntött a Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat és a **Hajdú-Bihar Megyei Kereskedelmi és Iparkamara** között létrejövő együttműködési megállapodás megkötéséről.

A megyei közgyűlés 231/2013. (VI. 27.) MÖK határozatával döntött a Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat és a **Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Hajdú-Bihar Megyei Igazgatósága** között létrejövő együttműködési megállapodás megkötéséről.

A megyei közgyűlés 124/2014. (VI. 20.) MÖK határozatával döntött a Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat és a **Debreceni Egyetem** között létrejövő stratégiai együttműködési megállapodás megkötéséről.

A megyei közgyűlés 35/2015. (IV. 24.) MÖK határozatával döntött a Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat és az **OTP Bank Nyrt.** között létrejövő együttműködési megállapodás megkötéséről.

A megyei közgyűlés 36/2015. (IV. 24.) MÖK határozatával döntött a Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat és a **Szülők a Gyermekekért, Egymásért Közhasznú Egyesület,** mint megyei civil információs centrum között létrejövő együttműködési megállapodás megkötéséről.

Az elmúlt években több alkalommal sor került a **megye településeinek** vezetőivel, szakembereivel történő **egyeztetésre** az alábbi ütemezés szerint:

- 2012. április: fejlesztési irányok egyeztetése a településekkel
- 2013. április: fejlesztési célok, prioritások egyeztetése a településekkel
- 2013. augusztus-szeptember és október-november (2 körben): fejlesztési igények egyeztetése a településekkel
- 2014. május: Járási konzultációs fórum 8 helyszínen (Berettyóújfalu, Balmazújváros, Derecske, Hajdúhadház, Hajdúnánás, Hajdúszoboszló, Nyíradony, Püspökladány)
- 2014. augusztus-szeptember: Szakmai konzultáció a települési önkormányzatokkal (20 várossal a helyszínen, nem városi jogállású településeknek szakmai konzultációs nap szervezése)
- 2015. március: Járási konzultációs fórum 5 helyszínen (Hajdúnánás, Hajdúböszörmény, Püspökladány, Vámospercs)

Az együttműködő partnerekkel történő kapcsolattartás és szakmai konzultáció az ITP végrehajtása során is folyamatosan érvényesül.

1.2. AZ ITP TARTALMÁT MEGALAPOZÓ ELŐZMÉNY DOKUMENTUMOK

Az ITP készítését a következő dokumentumok alapozták meg:

1. **Megyei szintű helyzetfeltáró dokumentumok elkészítése**

A stratégia-alkotás előkészítését a megye gazdasági, társadalmi és környezeti állapotának feltérképezése jelentette. A Hajdú-Bihar Megyei Közgyűlés **214/2012. (XI. 30.) MÖK határozatával** fogadta el a megye területfejlesztési koncepciójának helyzetfeltáró munkarészét.

2. **Megyei területfejlesztési koncepció elkészítése**

A koncepcióban meghatározott célok és fejlesztési irányok kijelölése adja meg az alapot a 2014-2020 közötti európai uniós tervezési és költségvetési időszak operatív programjaihoz kapcsolódó megyei program elkészítéséhez. A Hajdú-Bihar Megyei Közgyűlés **386/2013 (XI.29) sz. MÖK határozatával** fogadta el a koncepciót.

3. **Megyei területfejlesztési program elkészítése**

Az elkészült Területfejlesztési Koncepció alapján megkezdődött a Hajdú-Bihar megyei Területfejlesztési Stratégiai Program és Operatív Program kidolgozása, melyet a Hajdú-Bihar megyei Közgyűlés **160/2014 (IX.26) MÖK határozatával** fogadott el.

1.3 AZ ITP ALAPADATAI

1. **Az ITP megnevezése:** Hajdú-Bihar Megyei Integrált Területi Program 2014-2020 2.0 felülvizsgált változata

2. **Az ITP-ét végrehajtó területi szereplő megnevezése:** Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat

3. **Az ITP teljes hét éves forrás kerete:** 49,62 milliárd forint /HUF/

2. A MEGYE ÁLTAL ALKALMAZOTT TERÜLETI KIVÁLASZTÁSI KRITÉRIUMOK

Az IH által meghatározott, kötelező Területi Kiválasztási Rendszer kritériumok:

Sorszám	Kritérium megnevezése	Tartalmi magyarázat
I.1.	Illeszkedés a TOP céljaihoz	A kiválasztás kritériuma, a TOP valamely konkrét céljához/céljaihoz való szoros illeszkedés és a kapcsolódó indikátorokhoz való hozzájárulás.
I.2.	Szakmai indokoltság, igény és kihasználtság	A kiválasztás kritériuma a beavatkozás indokoltsága. Szükséges a szakmai alátámasztás és/vagy igényfelmérés és kihasználtsági terv.
I.3.	Megalapozottság	A kiválasztás kritériuma, hogy a fejlesztési elképzelés kivitelezhetősége, megvalósíthatósága milyen mértékben megítélhető a rendelkezésre álló információk, és a benyújtásra került dokumentumok alapján. A szempont ennek megfelelően garanciát is jelent pl. a vállalt indikátorértékek teljesítésére és a költségigényekre vonatkozóan.
I.4.	Kockázatok	A kiválasztás kritériuma, hogy a megvalósíthatósága és a működtetés milyen kockázatokat hordoz.
I.5.	Projekt komplexitása	A kiválasztás kritériuma, hogy a beavatkozás mennyire képes hozzájárulni működőképes rendszerek létrehozásához.
I.6.	Hatás	A kiválasztás kritériuma, hogy mekkora földrajzi területen, illetve hogy milyen számú érintett körben váltja ki a beavatkozás hatását.
I.7.	Integrált megközelítés	Az ágazati OP-k projektjeihez, illetve a TOP más intézkedéseinek projektjeihez való kapcsolódás, a tervezett fejlesztések egymáshoz való illeszkedése, szinergikus hatása.

I.8.	Fenntarthatóság	Kiválasztási kritérium a beavatkozás eredményeként megvalósuló produktum társadalmi, környezeti és leginkább pénzügyi fenntarthatósága, az erőforráshatékonyság, az alacsony károsanyag-kibocsátás és környezetterhelés, a környezettudatosság (pl. a fejlesztésekben az energiahatékonysági szempontok érvényesítése, megújuló energiaforrások, a kedvezőbb környezeti hatásokkal járó megoldások előnyben részesítése). A tervezett fejlesztés az ÜHG kibocsátást a lehető legkisebb mértékben növelje, lehetőleg csökkentse. A fejlesztés pénzügyileg megalapozott, a projekt megvalósításához és működtetéséhez szükséges pénzügyi erőforrások rendelkezésre állnak, többlet fenntartási támogatást nem igényelnek.
I.9.	Esélyegyenlőség	A kiválasztási kritérium a fejlesztés azon aspektusát vizsgálja, hogy az semmilyen módon ne legyen kirekesztő egyetlen társadalmi csoport számára sem.
I.10.	Költséghatékonyság	A beruházás költséghatékony módon, reális és takarékos költségvetéssel tervezett.
I.11.	Eredményesség	A fejlesztési elképzelés reálisan járul hozzá a releváns indikátorteljesítéshez.

1. táblázat: kötelező Területi Kiválasztási Rendszer kritériumok

Hajdú-Bihar Megye a 2014–2020 közötti programozási időszakban a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program tervezésének egyes szempontjairól, valamint az operatív programhoz tartozó megyék megyei önkormányzatai és a megyei jogú városok önkormányzatai tervezési jogkörébe utalt források megoszlásáról szóló 1702/2014. (XII.3.) Korm. határozat alapján meghatározott Integrált Területi Program forráskeretének felhasználásához az alábbi saját Területi Kiválasztási Rendszer kritériumokat kívánja figyelembe venni és elfogadásra előterjeszteni a Monitoring Bizottság felé.

A területi szereplő (Hajdú-Bihar megye) által választott Területi Kiválasztási Kritérium Rendszer:

Sorszám	Kritérium megnevezése	Tartalmi magyarázat	Alkalmazás
II.1.	Illeszkedés a megyei területfejlesztési programhoz és a vonatkozó indikátoraihoz	A kiválasztás kritériuma, a megye területfejlesztési programjához és az adott témában megjelenített indikátorokhoz való hozzájárulás.	IGEN / NEM
II.2.	Hozzájárulás a pénzügyi egyensúly fenntartásához	A kritérium az önkormányzat költségvetési egyensúlyának fenntartását erősíti.	IGEN / NEM

II.3.	Hozzájárulás belső területi kiegyenlítődéshez	A kritérium bevezetése az adott földrajti területen belüli bármilyen egyensúlytalanságot hivatott kiküszöbölni.	IGEN / NEM
II.4.	Hozzájárulás belső társadalmi kiegyenlítődéshez	A kritérium a lakosságon belüli szociális és életminőségre vonatkozó különbségek kiegyenlítését szolgálja.	IGEN / NEM
II.5.	Hozzájárulás a gazdasági növekedéshez	A kritérium alapján a beavatkozások gazdasági növekedéshez történő hozzájárulása kerül mérlegelésre.	IGEN / NEM
II.6.	Hozzájárulás a munkahelyteremtéshez	A kritérium bevezetése a foglalkoztatottsági helyzet javulását támogatja.	IGEN / NEM
II.7.	Hozzájárulás a külső természeti hatásokkal szembeni ellenálló képesség erősítéséhez	A kritérium bevezetésével szemponttá válik a beavatkozások hozzájárulása az ellenálló képesség növekedéséhez.	IGEN / NEM
II.8.	Egyéb, pontosan: Hozzájárulás a környezeti/gazdasági/társadalmi fenntarthatósághoz	A kritérium bevezetésével szemponttá válik a beavatkozások hozzájárulása a környezeti/gazdasági/társadalmi fenntarthatósághoz.	IGEN / NEM

2. táblázat: választott területi kiválasztási kritériumrendszer

A kritériumok kiválasztásának indoklása:

Sorszám (II)	Kritérium megnevezése Szöveges magyarázat	
II. 1.	<p>Illeszkedés a megyei területfejlesztési programhoz és a vonatkozó indikátoraihoz</p>	<p><u>Alaphelyzet:</u> Elfogadott megyei területfejlesztési program</p> <p><u>Illeszkedő megyei program cél (ok):</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Fenntartható Környezet 2. A megye agráriumának komplex fejlesztése 3. Versenyképes gazdaság 4. Elérhetőség fejlesztése Hajdú-Bihar megyében 5. Intelligens társadalom 6. Egészséges és gondoskodó társadalom 7. Az innovatív gazdaságot támogató környezet fejlesztése Debrecenben 8. Élhető vidék, élhető települések <p><u>Indoklás:</u> Hajdú-Bihar megye Területfejlesztési Programja, a benne foglalt valamennyi prioritás a megye hosszú távú fejlesztési céljainak megvalósulását szolgálja. Ezért célszerű olyan fejlesztési elképzeléseket előtérbe helyezni, melyeknek indikátor mutatói a program megvalósulását segítik elő.</p>
II. 2.	<p>Hozzájárulás belső területi kiegyenlítődéshez</p>	<p><u>Alaphelyzet:</u> Fejlett centrum – külső és belső perifériák</p> <p><u>Illeszkedő megyei program cél (ok):</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Fenntartható Környezet 2. A megye agráriumának komplex fejlesztése 3. Versenyképes gazdaság 4. Elérhetőség fejlesztése Hajdú-Bihar megyében 5. Intelligens társadalom 6. Egészséges és gondoskodó társadalom 7. Az innovatív gazdaságot támogató környezet fejlesztése Debrecenben 8. Élhető vidék, élhető települések <p><u>Indoklás:</u> Hajdú-Bihar megye településszerkezetében meghatározó a megyeszékhely, Debrecen szerepe, amely az ország második legnagyobb városa, Kelet-Magyarország gazdasági, kulturális, innovációs centruma, melynek határon átnyúló területi vonzása is jelentős. Emellett a megyében vannak olyan térségek, települések, amelyek elhelyezkedésük,</p>

		<p>valamint gazdasági, társadalmi mutatóik alapján periférikus jelleggel bírnak (pl. bihari - sárréti térség, Dél-Nyírség, Tisza menti települések). Alapvető cél, hogy a következő időszak fejlesztései a területi kiegyenlítődés irányába hassanak, elsősorban a városok, kiemelten a járás székhely városok közvetítésével.</p>
II. 3.	Hozzájárulás a gazdasági növekedéshez	<p><u>Alaphelyzet:</u> Javuló infrastrukturális feltételek, tőkevonzás erősítése</p> <p><u>Illeszkedő megyei program cél (ok):</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 2. A megye agráriumának komplex fejlesztése 3. Versenyképes gazdaság 4. Elérhetőség fejlesztése Hajdú-Bihar megyében 5. Intelligens társadalom 7. Az innovatív gazdaságot támogató környezet fejlesztése Debrecenben <p><u>Indoklás:</u> A megye hagyományosan erős gazdasági ágazatai (mezőgazdaság, turizmus, feldolgozóipar stb.) mellett a vonalas és infokommunikációs infrastruktúrák további fejlesztése szükséges. A jövőben rendelkezésre álló fejlesztési forrásoknak tovább kell erősítenie a K+F+I szektorhoz, tudásgazdasághoz kapcsolódó tevékenységeket, valamint a tőkebefektetések fogadására alkalmas beruházások támogatását, melyek közvetlen hatással bírnak a megye foglalkoztatási helyzetére is.</p>
II. 4.	Hozzájárulás munkahelyteremtéshez	<p><u>Alaphelyzet:</u> A megyeszékhely erős vonzása, minőségi munkahelyek szűkülése vidéken, közfoglalkoztatás kiváltásának lehetőségei</p> <p><u>Illeszkedő megyei program cél (ok):</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 2. A megye agráriumának komplex fejlesztése 3. Versenyképes gazdaság 4. Elérhetőség fejlesztése Hajdú-Bihar megyében 5. Intelligens társadalom 7. Az innovatív gazdaságot támogató környezet fejlesztése Debrecenben <p><u>Indoklás:</u> megye egyik legfontosabb célkitűzése, mely a helyi vállalkozások fejlesztésével és vállalkozások</p>

		<p>betelepülésével teljesíthető. Ezt a célt az infrastrukturális hátrányok fokozatos felszámolásával, a vállalkozások megtelepedésének segítségével, valamint tevékenységüket támogató szolgáltatások fejlesztésével lehetséges elérni, melyhez az ITP eszközei alapvető támogatást nyújthat.</p>
<p>II. 5.</p>	<p>Hozzájárulás a környezeti/gazdasági/társadalmi fenntarthatósághoz</p>	<p><u>Alaphelyzet:</u> Fokozott környezeti érzékenység jelentős endogén erőforrásokkal</p> <p><u>Illeszkedő megyei program cél (ok):</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Fenntartható Környezet 2. A megye agráriumának komplex fejlesztése 3. Versenyképes gazdaság 4. Elérhetőség fejlesztése Hajdú-Bihar megyében 5. Intelligens társadalom 6. Egészséges és gondoskodó társadalom 7. Az innovatív gazdaságot támogató környezet fejlesztése Debrecenben 8. Élhető vidék, élhető települések <p><u>Indoklás:</u></p> <p>A megye természeti, környezeti, táji adottságainak megőrzése, védelme kiemelt jelentőségű, melyhez kapcsolódó tevékenységek, fejlesztések a gazdaság, a mezőgazdaság, a turizmus, a kultúra és sok más egyéb területen jelentkeznek. A klímaváltozás hatásai, az aszály, belvíz, árvíz által okozott problémák, a felszíni és felszín alatti vízkészlet, a termálvízkinccs, az ivóvízbázis védelme alapvető fontosságú a megye jövőbeni fejlesztéseinek vonatkozásában ugyanúgy, mint a fenntartható energiahasználat széleskörű elterjesztése. Ezek összességében hozzájárulnak a megye lakosságának egészségéhez, valamint életminőségének javulásához, ezáltal közvetetten pedig a társadalmi egyenlőtlenségek mérsékléséhez.</p>

3. táblázat: választott területi kiválasztási kritériumrendszer indoklása

3. AZ ITP CÉLRENDSZERE ÉS INTEGRÁLTSAGA

3.1 AZ ITP CÉLRENDSZERE ÉS INTEGRÁLTSAGA

A Hajdú-Bihar Megyei Területfejlesztési Program prioritásai és a megyei ITP keretében megvalósuló TOP intézkedések kapcsolatrendszerét az alábbi táblázat tartalmazza:

Megyei Program Prioritásai	TOP intézkedései
1. Fenntartható környezet	2.1. Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés
	3.2. Önkormányzatok energiahatékonyságának és a megújuló energia felhasználás arányának növelése
	4.3. Leromlott városi területek rehabilitációja
	5.2. A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok
	5.3. Helyi közösségi programok megvalósítása
2. A megyei agrárium komplex fejlesztése	1.1. Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése
3. Versenyképes gazdaság	1.1. Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése
	1.2. Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés
	1.3. A gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés
	1.4. A foglalkoztatás segítése és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével
	2.1. Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés
4. Az elérhetőség fejlesztése Hajdú-Bihar megyében	5.1. Foglalkoztatás-növelést célzó megyei és helyi foglalkoztatási együttműködések (paktumok)
	1.3. A gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés
5. Intelligens társadalom	3.1. Fenntartható települési közlekedésfejlesztés
	2.1. Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés
	5.2. A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok
6. Egészséges társadalom	5.3. Helyi közösségi programok megvalósítása
	4.1. Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése
	4.2. A szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése
	4.3. Leromlott városi területek rehabilitációja
	5.2. A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok
	5.3. Helyi közösségi programok megvalósítása

7. Az innovatív gazdaságot támogató környezet fejlesztése Debrecenben	TOP 6. prioritása
8. Élhető vidék – élhető települések	1.2. Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés
	1.3. A gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés
	1.4. A foglalkoztatás segítése és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével
	2.1. Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés
	3.1. Fenntartható települési közlekedésfejlesztés
	3.2. Önkormányzatok energiahatékonyságának és a megújuló energia felhasználás arányának növelése
	4.1. Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése
	4.2. A szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése
	4.3. Leromlott városi területek rehabilitációja
	5.2. A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok
	5.3. Helyi közösségi programok megvalósítása

4. táblázat: célrendszer

1. Fenntartható környezet

A program prioritásához a 2.1. Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés intézkedés jelentősen járul hozzá: egyfelől a városrehabilitációs projektek tartalma a „Zöld város” koncepció elvei mentén valósulnak meg, másrészt a valamennyi település számára elérhető kisléptékű települési infrastrukturális fejlesztések minőségi javulást hoznak a megye környezeti állapotában. További jelentős javulás várható az energetikai beruházások megvalósulásával, mely a CO₂-kibocsátás jelentős csökkenése révén járul hozzá a fenntartható környezet kialakulásához. A leromlott városi területek rehabilitációja a városfejlesztési projektekhez hasonlóan szolgálja a környezeti fejlesztéseket. Az 5. prioritás kapcsolódó intézkedései a fentebbi első sorban infrastrukturális beruházások kiegészítő tevékenységein keresztül főként képzésekkel, programokkal, szemléletformáló akciókkal segíti a prioritás megvalósulását.

2. A megyei agrárium komplex fejlesztése

A prioritás megvalósulásához elsősorban a helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése járul hozzá, melynek keretében a gazdaságfejlesztés kulcsterületei az ipari parkok, ipari területek, valamint az agrárlogisztikai fejlesztések helyszínei. Az itt megvalósuló beruházások révén a betelepülő vállalkozások biztosíthatják a megye foglalkoztatás-növelő képességét, munkahelyek megtartását.

3. Versenyképes gazdaság

A prioritás megvalósítását számos intézkedés támogatja és ezek az intézkedések szoros összefüggésben vannak egymással. A gazdasági infrastruktúra fejlesztését a konkrét beruházásokon

túlmenően kiegészítik az elérhetőség javítását célzó fejlesztések, a megyei és helyi együttműködések a munkavállalók képzésére és foglalkoztatására vonatkozó paktumok, valamint a családbarát, munkába állást segítő intézmények és szolgáltatások fejlesztése. A helyi gazdaság diverzifikálásához járulhat hozzá a turisztikai attrakciók fejlesztése, valamint a befektetések vonzását, szolgáltatások megtelepedését elősegítő városfejlesztés.

4. Az elérhetőség fejlesztése Hajdú-Bihar megyében

A megye elérhetőségének javítását két intézkedés szolgálja, melyek közül a gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés elsősorban a 4 és 5 számjegyű utak felújításán keresztül valósul meg, valamint azon önkormányzati beruházások mentén, amelyek az ipari parkok, ipari területek, agrárlogisztikai létesítmények elérhetőségét segítik elő. A közúti fejlesztések mellett nagy hangsúlyt kap a kerékpáros közlekedés feltételeinek fejlesztése, valamint a közösségi közlekedéshez, közlekedésbiztonsághoz kapcsolódó beruházások is.

5. Intelligens társadalom

A prioritás megvalósulását három intézkedés szolgálja szorosan: a városfejlesztési és a szociális városrehabilitációhoz, valamint a helyi közösség erősítéséhez kapcsolódó komplex programokon belül olyan képzéseket, szemléletformáló akciókat lehet megvalósítani, amelyek elősegítik a legmodernebb informatikai alkalmazások megismerését, használatát, készség szintű el-sajátítását.

6. Egészséges társadalom

A megye egészségi állapotának javítását egyfelől infrastrukturális fejlesztések megvalósításával, másfelől hatékony szemléletformáló, egészségmegőrzést elősegítő akciókkal lehet elérni. Az egészségügyi alapellátás javítása kiterjed a településeken található valamennyi alapellátási forma feltételeinek fejlesztésére, a szociális és gyermekjóléti szolgálatok fejlesztése és a szociális városrehabilitáció pedig áttételesen járul hozzá a megye lakosságának egészségéhez.

7. Az innovatív gazdaságot támogató környezet fejlesztése Debrecenben

A megyei jogú városok önálló integrált területi programot készítenek önálló forráskeretre, így a prioritáshoz való kapcsolódást a megyei jogú városok ITP-je tartalmazza.

8. Élhető vidék – élhető települések

A TOP intézkedései közül ehhez a prioritáshoz járul hozzá a legtöbb és legszélesebb körű intézkedés. Az „élhető” minőség eléréséhez elengedhetetlenül fontos a vidéki területek elérhetőségének javítása, az egészséges, tiszta, saját erőforrásaival környezetkímélő módon gazdálkodó helyi gazdaság erősítése, a vidéki értékek fenntartható módon történő bemutatása, a helyben található közösségi, szociális, egészségügyi szolgáltatások megfelelő minőségben történő működtetése, valamint olyan közösségi kezdeményezések, amelyek elősegítik a lakosság helyben tartását, a vidék megmaradását.

3.2 AZ ITP KAPCSOLÓDÁSA EGYÉB TERVEKKEL

Az ITP kapcsolódásának vizsgálata során az alábbi területeket vizsgáltuk:

- Debrecen Megyei Jogú Város Integrált Területi Programja
- szomszédos megyei önkormányzatok ITP-je
- ágazati programok

Debrecen Megyei Jogú Város Integrált Területi Programja kapcsán az egyeztetések során az alábbi tématerületek kapcsán mutatkozik együttműködési lehetőség:

- 1.1-es intézkedés: a TOP gazdaságfejlesztési témakörében Hajdú-Bihar megyében meghatározó szereppel bírhat az, hogy Debrecenben milyen fejlesztések valósulnak e téren. A Debrecenbe betelepülő, vagy ott működő KKV-k esetében fontos biztosítani a beszállítói kör betelepülését megyei ipari parkokba, ipari területekre, erősítve ezáltal az integráltságot, gazdasági együttműködéseket
- 1.2-es intézkedés: a TOP turisztikai fejlesztések olyan rendezvényeket támogatnak, melyek nemzetközi jelentőséggel bírnak, vagy azzá válnak a fejlesztést követően. Hajdú-Bihar megyében, Debrecenben sok olyan rendezvény kap helyet, mely nemzetközi jelentőségű, így ezekre a rendezvényekre való fűződés kapcsolódást jelenthet az ITP-k között
- 3.1-es intézkedés: a közlekedésfejlesztés is olyan tématerület, melynek fejlesztései egyértelmű kapcsolódási pontokat mutatnak Hajdú-Bihar megye, illetve Debrecen között. Elsősorban a kerékpáros közlekedés fejlesztése, kerékpárutak építése kapcsán rajzolódik együttműködési lehetőség.
- 5.1-es intézkedés: a foglalkoztatási paktum olyan témakör, melynek kapcsán egyértelmű az együttműködés lehetősége. Fontos a programokat összehangolni, hiszen több ezer ember képzéséről, fejlesztéséről, támogatásáról van szó.

A szomszédos megyei önkormányzatok ITP-je kapcsán az alábbi tématerületek kapcsán rajzolódik ki egyértelmű együttműködési lehetőség:

- 1.3-as és 3.1-es intézkedés: a közlekedésfejlesztés kapcsán rajzolódnak ki olyan fejlesztési elképzelések, melyek adott esetben a megyehatáron átnyúló, a szomszédos megyék területét érintő fejlesztéseket tartalmaznak, így ezek összehangolása szükséges

Az operatív programokhoz való kapcsolódást az alábbi táblázat szemlélteti.

Operatív Programok

Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (GINOP)		
Prioritás	Intézkedés	Pályázók köre
7. Prioritás	A természeti és kulturális örökség megőrzése, védelme, elősegítése és fejlesztése	költségvetési szervek, költségvetési szervek intézményei, civil szervezetek, egyházi jogi személyek, vállalkozások
Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program (IKOP)		
Prioritás	Intézkedés	Pályázók köre

<p>3. Prioritás: Fenntartható városi közlekedés fejlesztése és elővárosi vasúti elérhetőség javítása</p>	<p>Környezetbarát – többek között alacsony zajkibocsátású – és alacsony szén-dioxid kibocsátású közlekedési rendszerek – többek között belvízi és tengeri hajózási útvonalak, kikötők, multimodális összeköttetések és repülőtéri infrastruktúra fejlesztése és javítása, a fenntartható regionális és helyi mobilitás előmozdítása érdekekben</p>	<p>A vidéki városi-elővárosi közösségi közlekedési tejesítmény megőrzése specifikus cél lehetséges kedvezményezettjei például a NIF Zrt., a MAV Zrt., a Nemzeti Vasúti Pályaműködtető Zrt., a GYSEV Zrt., a személyszállítási közszolgáltatást megrendelői (pl. önkormányzatok, helyi közösi közlekedési közszolgáltatást ellátó cégek, a Nemzeti Közlekedési Hatóság, illetve előbbiek esetleges jogutódai.</p>
Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program (EFOP)		
Prioritás	Intézkedés	
<p>1. Prioritás: Együttműködő társadalom</p>	<p>A halmozottan hátrányos helyzetű csoportok munkaerő-piaci eszközökben való részvételének és munkaerő-piacon való megjelenésének elősegítése</p>	<p>állami költségvetési szervek, önkormányzatok, nemzeti önkormányzatok és társulásaik, önkormányzati és nemzeti önkormányzati intézmények, civil szervezetek, egyházi jogi személyek, oktatási/képzési intézmények, megváltozott munkaképességű személyeket foglalkoztató gazdasági társaságok, szociális szövetkezetek</p>
<p>1. Prioritás: Együttműködő társadalom</p>	<p>A család társadalmi szerepének megerősítése, továbbá a gyermekek és fiatalok képességeinek kibontakoztatása</p>	<p>nemzeti önkormányzatok és társulásaik, önkormányzati és nemzeti önkormányzati intézmények, civil szervezetek, sportegyesületek, egyházi jogi személyek, kulturális intézmények, köznevelési feladatot ellátó intézmények, állami költségvetési szervek, nonprofit gazdasági társaságok</p>

<p>Társadalmi együttélés erősítése</p>	<p>állami költségvetési szervek, önkormányzatok és társulásaik, nemzetiségi önkormányzatok és társulásaik; önkormányzati és nemzetiségi önkormányzati intézmények, közfeladatot ellátó intézmények, központi költségvetési szervek, civil szervezetek, egyházi jogi személyek</p>
<p>Gyermekeket sújtó nélkülözés felszámolását célzó programok és szolgáltatások fejlesztése</p>	<p>önkormányzatok, nemzetiségi önkormányzatok és társulásaik, önkormányzati és nemzetiségi önkormányzati intézmények, költségvetési szervek, civil szervezetek, egyházi jogi személyek</p>
<p>Területi hátrányok felszámolását szolgáló komplex programok emberi erőforrást célzó beavatkozásai</p>	<p>önkormányzatok (társulásaik és szövetségeik is), nemzetiségi önkormányzatok (társulásaik is), önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati és állami intézmények, egyházi jogi személyek, civil szervezetek, szociális szervezetek, gazdasági szereplők</p>
<p>Tartós szegénységben élők, romák felzárkózásának, periférikus élethelyzetek felszámolásának segítése</p>	<p>önkormányzatok, társulásaik és intézményeik, nemzetiségi önkormányzatok, társulásaik és intézményeik, költségvetési szervek, civil szervezetek, egyházi jogi személyek, szociális szervezetek</p>
<p>A minőségi feladatellátást támogató eszközök és alkalmazások fejlesztése, illetve a korai intervenció megerősítése</p>	<p>állami szervek, költségvetési szervek, önkormányzatok, nemzetiségi önkormányzatok és társulásaik, önkormányzati és nemzetiségi önkormányzati intézmények, civil szervezetek, egyházi jogi személyek, felsőoktatási egészségügyi intézmények, klinikák</p>

	Az intézményekben, szolgáltatások területén dolgozó humán erőforrás életpályájának javítása, dolgozói mobilitás	állami szervek, önkormányzatok, nemzetiségi önkormányzatok és társulásaik, önkormányzati és nemzetiségi önkormányzati intézmények, civil szervezetek, egyházi jogi személyek, költségvetési szervek
<p>2. Prioritás: Infrastrukturális beruházások a társadalmi együttműködés erősítése érdekében</p>	<p>A rászoruló gyermekek életésélyeinek növelése</p> <p>Tartós szegénységben élők, romák felzárkózása és a periférikus élethelyzetek megszüntetését segítő infrastrukturális beruházások</p>	<p>önkormányzatok, nemzetiségi önkormányzatok és társulásaik, önkormányzati és nemzetiségi önkormányzati intézmények, államháztartási szervek, központi költségvetési szervek, civil szervezetek, sportegyesületek, egyházi jogi személyek, szociális szövetkezetek</p> <p>önkormányzatok és társulásaik, valamint szövetségeik önkormányzatok és intézményeik, központi költségvetési szerv, nemzetiségi önkormányzatok, társulásaik és intézményeik, költségvetési szervek, nem állami szereplők, civil szervezetek</p>
Környezeti és Energiahatékonyági Operatív Program (KEHOP)		
Prioritás	Intézkedés	
<p>1. Prioritás: A klímaváltozás hatásaihoz való alkalmazkodás</p>	Hatókony alkalmazkodás társadalmi feltételeinek elősegítése	Pályázók köre önkormányzatok , központi közigazgatási szervek, civil szervezetek.
<p>2. Prioritás: Települési vízellátás, szennyvízelvezetés és - tisztítás, szennyvízkezelés fejlesztése</p>	Ivóvízminőség-javítás ivóvíz-kezelési technológiák fejlesztésével, más vízbázisra áttérésel, térségi rendszerek kialakításával, rekonstrukcióval, illetve ezek kombinációjával	vízi közmű tulajdonosok, vízi közmű szolgáltatók, önkormányzati társulások ; többségi állami tulajdonú nonprofit gazdasági társaságok; kizárólag a szemléletformálás esetén civil szervezetek is.

	<p>Szennyvízelvezetéssel és kezeléssel kapcsolatos fejlesztések</p>	<p>vízi közmű tulajdonosok, vízi közmű szolgáltatók, önkormányzati társulások; többségi állami tulajdonú nonprofit gazdasági társaságok; kizárólag a szemléletformálás esetén civil szervezetek is.</p>
<p>3. Prioritás: Hulladékgazdálkodással és kármentesítéssel kapcsolatos fejlesztések</p>	<p>Az elkülönített gyűjtési és szállítási rendszerek fejlesztése</p> <p>Az előkezelés, a hasznosítás és az ártalmatlanítás alrendszerének fejlesztése a települési hulladék vonatkozásában</p>	<p>önkormányzatok és társulásaik, többségi állami tulajdonú nonprofit gazdasági társaságok, többségi önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok, kizárólag a szemléletformálás esetén civil szervezetek is.</p> <p>önkormányzatok és társulásaik, többségi állami tulajdonú nonprofit gazdasági társaságok.</p>
<p>4. Prioritás: Természetvédelmi és élővilág védelmi fejlesztések</p>	<p>A természetvédelmi helyzet javítását és a leromlott ökoszisztémák helyreállítását célzó élőhely-fejlesztés</p> <p>A hazai Natura 2000 hálózat egységes szemléletben, a helyi közösségek bevonásával történő bemutatását szolgáló mintaprojektek</p>	<p>100%-ban állami tulajdonú gazdasági társaságok (pl. állami erdészeti zártkörűen működő részvénytársaságok), civil szervezetek, önkormányzatok (konzorciumi partnereket is beleértve); jogszabály szerint az országos jelentőségű védett természeti területek természetvédelmi kezelésért felelős szervek (nemzeti park igazgatóságok), civil szervezetek, önkormányzatok, stb.</p>
<p>5. Prioritás: Energiahatékonyság növelése, megújuló energiaforrások alkalmazása</p>	<p>Épületek energiahatékonysági korszerűsítése megújuló energiaforrások alkalmazásának kombinálásával</p>	<p>közjogi vagy magánjogi szervezetek (végső kedvezményezett a lakosság), központi költségvetési szervek, állami közfeladatot ellátó nonprofit szektor (kivéve önkormányzat), egyházak, többségi állami tulajdonú gazdasági társaságok, fejlettebb régióban lévő helyi önkormányzatok, fejlettebb régióban lévő helyi önkormányzati többségi tulajdonú gazdasági társaságok</p>

Szemléletformálási programok

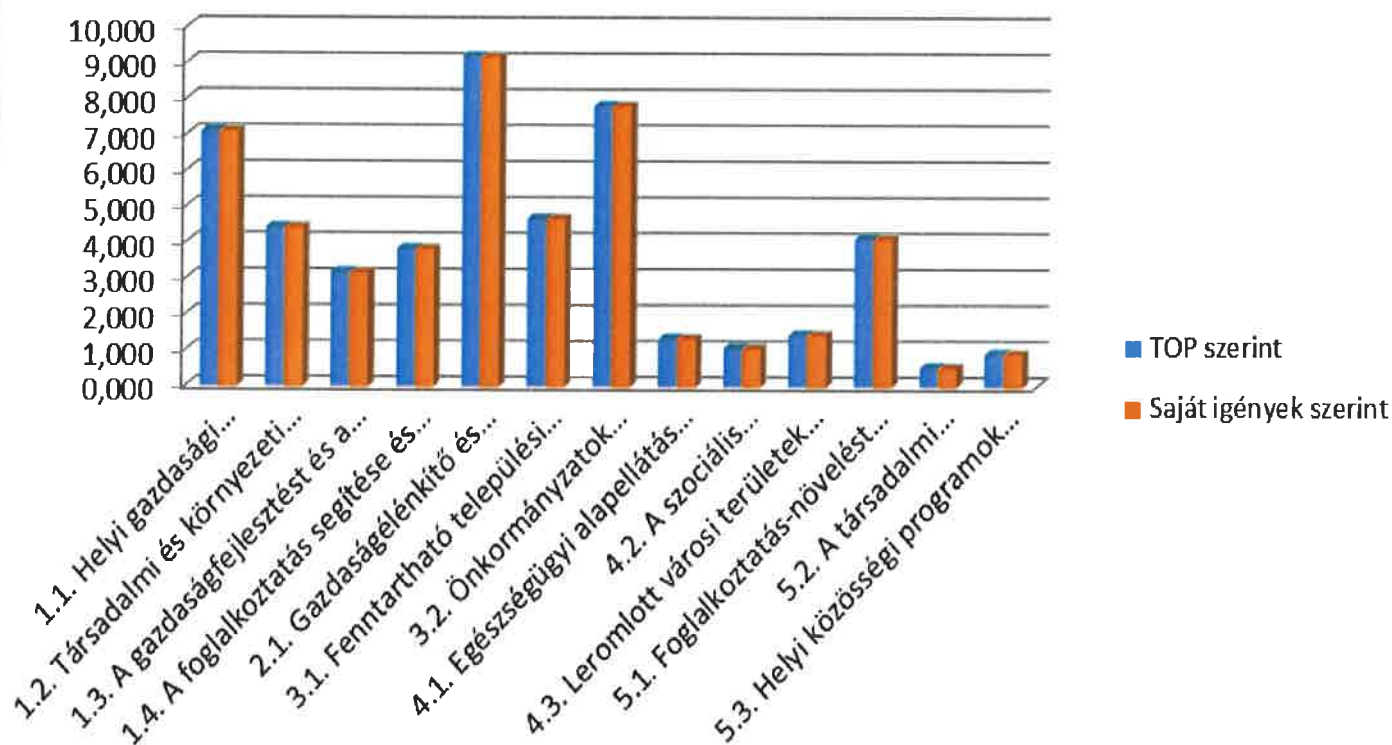
civil szervezetek, egyházak, önkormányzatok,
oktatási intézmények, központi költségvetési
szervek

5. táblázat: a kapcsolódó operatív programok bemutatása

Az intézkedések közötti forrásallokációt az alábbi ábra szemlélteti.

A területi szereplő forrásának megoszlása a TOP belső arányok, valamint a saját igények alapján (Mrd Ft)

1. ábra: forráskeretek megoszlásának ábrázolása

1. PRIORITÁS: térségi gazdasági környezet fejlesztése a foglalkoztatás elősegítésére

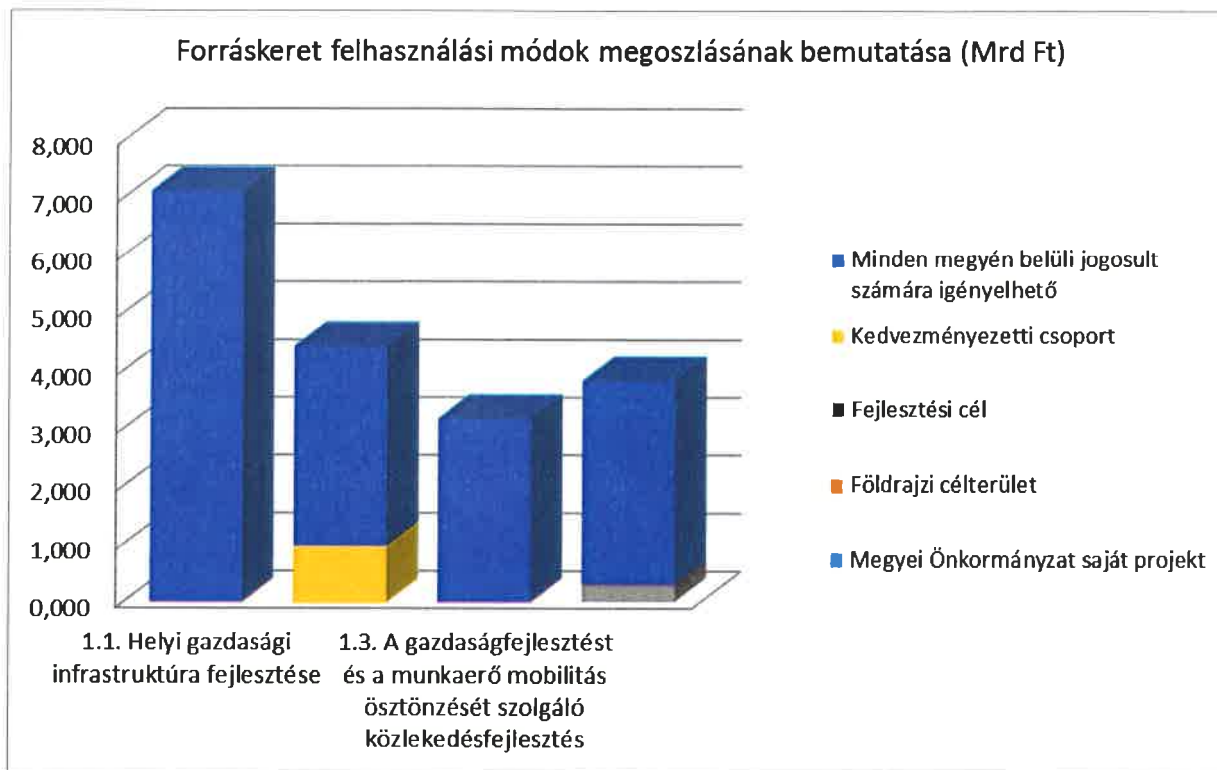
1.1 Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése	7,105 milliárd Ft
1.2 Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés	4,432 milliárd Ft
1.3 A gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés	3,176 milliárd Ft
1.4 A foglalkoztatás segítése és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével	3,830 milliárd Ft
Összesen:	18,543 milliárd Ft

7. táblázat: az 1. prioritás forrásallokációja

Az 1. prioritás intézkedéseinek keretében rendelkezésre álló fejlesztési forrásokon belül az alábbi fókuszok kerültek meghatározásra:

- A TOP 1.1 intézkedés esetében a rendelkezésre álló forrás esetében nem került fókusz meghatározásra.
- A TOP 1.2. intézkedés esetében 975 000 000 Ft. kerül elkülönítésre a megyei önkormányzat részére.
A megyei külön keret egy nagy turisztikai projekt keretében történő felhasználása elősegíti a megye legmeghatározóbb turisztikai attrakcióinak összehangolt fejlesztését, elősegítve ezzel a térségi együttműködés megalapozását. A projekt célját megalapozó kínálati elemek egymáshoz kapcsolódása, tematikus útként történő felfűződése a hazai és nemzetközi turisztikai piacokon unikális vonzerőként jelenik meg, amely tovább erősíti a megye turisztikai teljesítményét és pozícióit.
- A TOP 1.3 intézkedés esetében a rendelkezésre álló forrás esetében nem került fókusz meghatározásra.
- A TOP 1.4 intézkedés esetében 306 millió Ft. kerül fejlesztési célterületként elkülönítésre, mely a bölcsődék eszközbeszerzését támogatja kizárólag.

A fókuszálás eredményeképpen létrejövő kereteket az alábbi ábra szemlélteti.

2. ábra: az 1. prioritás belső elosztása és felhasználási módok szerinti megosztásának bemutatása

2. PRIORITÁS: vállalkozásbarát, népességmegtartó településfejlesztés

2.1. Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés	9,182 milliárd Ft
---	-------------------

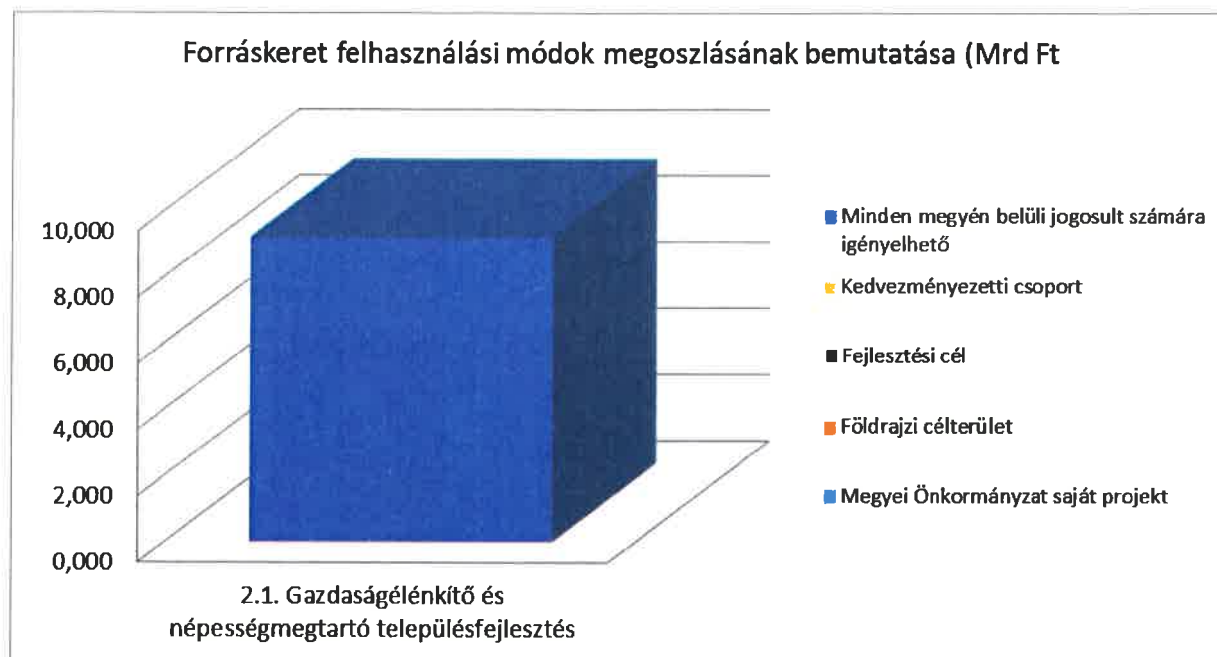
8. táblázat: a 2. prioritás forrásallokációja

A 2. prioritás keretében rendelkezésre álló fejlesztési forrásokon belül az alábbi fókuszok kerültek meghatározásra:

- A 2.1. intézkedés esetében 3 konstrukció lesz elérhető a pályázók számára:
 - 2.1.1 barnamezős területek rehabilitációja
 -
 - 2.1.2 zöld város kialakítása
 - 2.1.3 települési környezetvédelmi infrastruktúra fejlesztések

További fókusz nem került meghatározásra.

A fókuszálás eredményeképpen létrejövő kereteket az alábbi ábra szemlélteti.

3. ábra: a 2. prioritás belső elosztása és felhasználási módok szerinti megosztásának bemutatása

3. PRIORITÁS: ALACSONY SZÉNDIOXID KIBOCSÁTÁSÚ GAZDASÁGRA VALÓ ÁTTÉRÉS KIEMELTEN A VÁROSI TERÜLETEKEN

3.1. Fenntartható települési közlekedésfejlesztés	4,677 milliárd Ft.
3.2. Önkormányzatok energiahatékonyságának és a megújuló energia-felhasználás arányának növelése	7,810 milliárd Ft.
Összesen:	12,487 milliárd Ft

9. táblázat: a 3. prioritás forrásallokációja

A 3. prioritás intézkedési keretében rendelkezésre álló fejlesztési forrásokon belül az alábbi fókuszok kerültek meghatározásra:

- A TOP 3.1. intézkedése esetében a rendelkezésre álló forrásból 1,403 milliárd Ft. a megyei kerékpárút hálózat fejlesztésére kerül elkülönítésre.

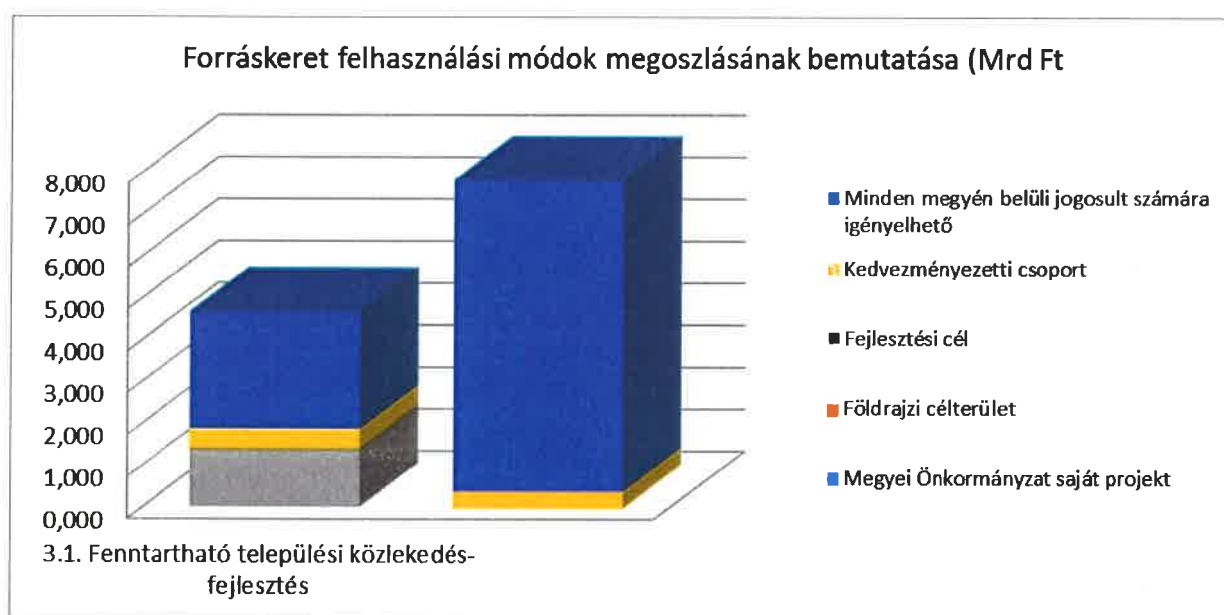
Az intézkedésen belüli fókuszálás indoka, hogy a megye településeinek nagy része hátrányos helyzetű térségnek tekinthető (a 10-ből 4 járás komplex programmal fejlesztendő). A munkahelyek jelentős része mezőgazdasági munkavégzéshez köthető kézimunkaerőt jelent, melyhez a településen belül vagy közelében történő eljutásban a kerékpáros közlekedési mód a legjellemzőbb. A lakosság alacsonyabb jövedelmi szintjéből adódóan az autóállomány alacsonyabb mértéket mutat és csupán néhány nagyobb városban működik helyi közösségi közlekedés. Ezen túlmenően a kerékpáros barát közlekedési mód preferálása hozzájárul a légköri CO₂ csökkenéséhez, valamint a forgalomcsökkenéshez.

- A TOP 3.1. intézkedése esetében a rendelkezésre álló forrásból 468 millió Ft. a nem városi jogállású települések közlekedési fejlesztéseire kerül elkülönítésre. A nem városi jogállású települések részére a fennmaradó forrás is elérhető.

A 3.1-es intézkedés jellemzően olyan beavatkozásokat tartalmaz, melyek elsősorban a városi területeken jelentkező fejlesztési igényekre reagálnak (pl. közösségi közlekedés). Szükséges ezért a nem városi jogállású települések részére fókuszált keret meghatározása, hogy az itt jelentkező igények is kielégítésre kerüljenek.

- A teljes forráskeretből 390 millió Ft. elkülönítésre került meghatározott kedvezményezett csoport részére.
Az elkülönítés célja, hogy a területi szereplő a teljes megyére vonatkozó SECAP tanulmányt készítsen el, mely az energetikai fejlesztéseket segíti elő.

A fókuszálás eredményeképpen létrejövő kereteket az alábbi ábrák szemléltetik.

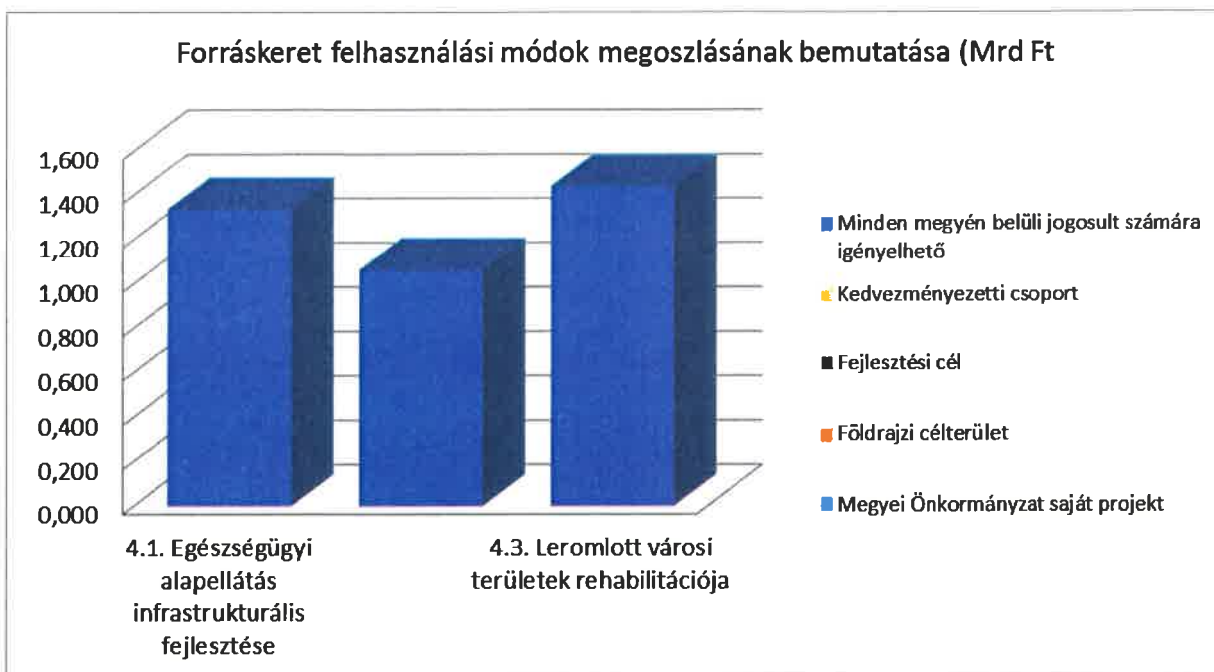
4. ábra: a 3. prioritás belső elosztása és felhasználási módok szerinti megoszlásának bemutatása

4. PRIORITÁS: A HELYI KÖZÖSSÉGI SZOLGÁLTATÁSOK FEJLESZTÉSE ÉS A TÁRSADALMI EGYÜTTMŰKÖDÉS ERŐSÍTÉSE

4.1. Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése	1,336 milliárd Ft
4.2. A szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése	1,062 milliárd Ft
4.3. Leromlott városi területek rehabilitációja	1,440 milliárd Ft
Összesen:	3,838 milliárd Ft

10. táblázat: a 4. prioritás forrásallokációja

A TOP 4. prioritása esetében a Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat, mint az ITP végrehajtásáért felelős nem kíván a felhasználási módok egyikével sem élni.

5. ábra: a 4. prioritás belső elosztásának bemutatása és felhasználási módok szerinti megoszlásának bemutatása

5. PRIORITÁS: MEGYEI ÉS HELYI EMBERI ERŐFORRÁS FEJLESZTÉSEK, FOG-LALKOZTATÁS-ÖSZTÖNZÉS ÉS TÁRSADALMI EGYÜTTMŰKÖDÉS

5.1 Foglalkoztatás-növelést célzó megyei és helyi foglalkoztatási együttműködések (paktumok)	4,117 milliárd Ft
5.2 A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok	0,536 milliárd Ft
5.3 Helyi közösségi programok megvalósítása	0,919 milliárd Ft
Összesen:	5,572 milliárd Ft

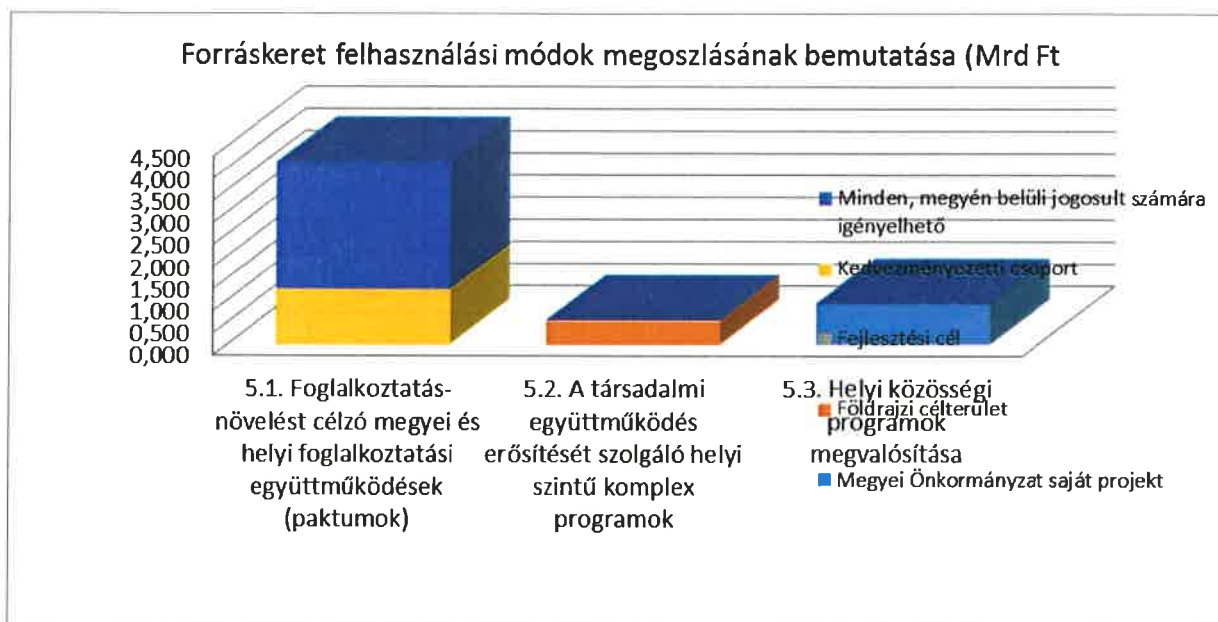
11. táblázat: az 5. prioritás forrásallokációja

Az 5. prioritás intézkedési keretében rendelkezésre álló fejlesztési forrásokon belül az alábbi fókuszok kerültek meghatározásra:

- Az 5.1-es intézkedés keretében 1,235 Mrd Ft. került elkülönítésre meghatározott kedvezményezett csoport, azaz a területi szereplő részére. 2,882 Mrd. Ft. a megyén belül valamennyi jogosult számára elérhető lesz.
- Az 5.2. intézkedés, mely „A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programokat” támogatja, a rendelkezésre álló teljes forrás meghatározott földrajzi célterületként a megye 4 komplex programmal fejlesztendő járásának városai számára lesz elérhető (berettyóújfalui, derecskei, nyíradonyi és püspökladányi járasok).

- Az 5.3. intézkedés, mely a „Helyi közösségi programok megvalósítását” támogatja, a rendelkezésre álló forrás 100%-a a megyei önkormányzat részére kerül elkülönítésre. Az elkülönítés célja, hogy a megyei értékek, identitás megőrzése a megyei önkormányzat koordinációja mellett valósuljon meg, melyben a területi szereplőnek már van tapasztalata, valamint ezen feladatot jelenleg is ellátja, pl. megyei termékdíjak odaitélése, megyei értéktár kezelése stb.

A fókuszálás eredményeképpen létrejövő kereteket az alábbi ábrák szemléltetik.

6. ábra: az 5. prioritás belső elosztása és felhasználási módok szerinti megosztásának bemutatása

4. AZ ITP INDIKÁTORVÁLLALÁSAI

Az ITP módosításnál figyelembe kell venni, hogy a kulcsindikátorok köre bővült a „Helyi társadalmi akciókban résztvevők száma” elnevezésével.

A kulcsindikátorok megyére eső – forrásarányos – része továbbra is vállalásra kerül a jelenlegi fázisban, azonban már az eddigi tapasztalatok alapján látszik, hogy:

- a 0-3 évesek elhelyezését szolgáló gyermekintézményi férőhelyek száma indikátorok teljesítése elmaradhat a célértéktől.

Az alábbi táblázatban kerülnek bemutatásra az ún. eredményességi keretbe tartozó indikátorok, valamint a 2018-ra, és 2023-ra teljesítendő célértékek.

TDP prioritás	Nomeni indikátor neve	Mértékegysége	TDP Célérték (2018)	Forrásarányos célérték (2018)	A megye által vállalt célérték (2018)	TDP Célérték (2023)	Forrásarányos célérték (2023)	A megye által vállalt célérték (2023)
1. Térségi gazdasági környezet fejlesztése a foglalkoztatás elősegítésére	A fejlesztett vagy újonnan létesített iparterületek és ipari parkok területe	ha	275	17,09	17,09	1373	85,31	85,31
	A felújított vagy korszerűsített utak teljes hossza	km	68	4,23	4,23	340	21,13	21,13
	Fejlesztett, 0-3 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	db	2500	156	156	12500	777	777
2. Vállalkozásbarát, népességmentartó településfejlesztés	Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek	m2	279000	17334,50	17334,50	1395000	86672,47	86672,47
3. Alacsony széndioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés kiemelten a városi területeken	Kialakított kerékpárforgalmi létesítmények hossza	km	240	14,92	14,92	686	42,63	42,63
	Üvegházhatású gázok becsült éves csökkenése	tonna CO ₂ egyenérték	37631,877	2337,97	2337,97	376318,77	23379,61	23379,61
4. A helyi közösségi szolgáltatások fejlesztése és a társadalmi együttműködés erősítése	Fejlesztéssel érintett egészségügyi alapellátást nyújtó szolgálatok (benne: háziorvos, házi gyermekorvos, fogorvos, védőnői szolgálat és kapcsolódó ügyeleti ellátás, iskola-egészségügyi ellátás) száma	db	185	12	12	925	58	58
	Helyreállított lakóegységek városi területeken	lakóegység	232	15	15	1160	73	73
5. Megyei és helyi emberi erőforrás fejlesztések, foglalkoztatás-ösztönzés és társadalmi együttműködés	A foglalkoztatási paktumok keretében munkaerőpiaci programokban résztvevők száma	fő	8580	534	534	42900	2666	2666
	Helyi társadalmi akciókban résztvevők száma	fő	26600	1652	1652	133000	8260	8260

12. táblázat: indikátor vállalások

Az Integrált Területi Program forrásfelhasználása a kötelezettségvállalást tekintve 2016. III. és IV. negyedévében indul, és a tervek szerint legkésőbb 2017. I. negyedévében megtörténik a forrásokra vonatkozó utolsó kötelezettségvállalás is.

Az ütemezések kidolgozásánál az alábbi általános szempontokat vettük figyelembe:

- az intézkedés keretében rendelkezésre álló forrás nagysága
- a forrásfelhasználás fókuszainak determináltsága
- a kapcsolódó témakörök (pl. az ipari parkok, ipari területek fejlesztésének kapcsolata az önkormányzati útfejlesztésekkel)
- fejlesztések előkészítésének időigénye

Az intézkedésenkénti ütemezés kialakítása az alábbi indokok mentén történt:

1. prioritás: térségi gazdasági környezet fejlesztése a foglalkoztatás elősegítésére

1.1-es intézkedés: a TOP egyik alapvető célja a gazdaságfejlesztés, illetve a megye szempontjából is fontos, hogy a munkahelyteremtő beruházások minél hamarabb induljanak.

Az inkubátorokra fókuszált teljes keret 2017. II. negyedévében kerül kötelezettségvállalásra.

1.2-es intézkedés: a kötelezettségvállalás várható ideje 2016. IV. negyedévé.

1.3-as intézkedés: a 4-5 számjegyű utak fejlesztésére benyújtott pályázatokkal kapcsolatos kötelezettségvállalásra 2016. III. negyedévében kerülhet sor.

1.4-es intézkedés: az intézkedés forrása egy ütemben, 2016. IV. negyedévében kerül kötelezettségvállalás alá.

2. prioritás: Vállalkozás, népszerűségmegtartó településfejlesztés

2.1-es intézkedés: A városrehabilitációra rendelkezésre álló forrás 70%-a, tovább a bel- és csapadék-vízvédelmi létesítmények fejlesztésére elküldött 25 %-os forrást egyben kívánjuk meghirdetni, kötelezettségvállalásra 2017. II. negyedévében kerülhet sor.

3. prioritás: Alacsony széndioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés kiemelten a városi

4.1-es intézkedés: az intézkedésben rendelkezésre álló keretet egy ütemben, 2016-ban kívánjuk kötelezettségvállalás alá helyezni.

4.2-es intézkedés: az intézkedésben rendelkezésre álló keretet egy ütemben, 2016-ban kívánjuk kötelezettségvállalás alá helyezni.

4.3-as intézkedés: a szociális városrehabilitációra szánt keretet egyben, 2017. II. negyedévében kívánjuk kötelezettségvállalás alá helyezni, építve az 5.2.1 felhívásra beérkező pályázatokra.

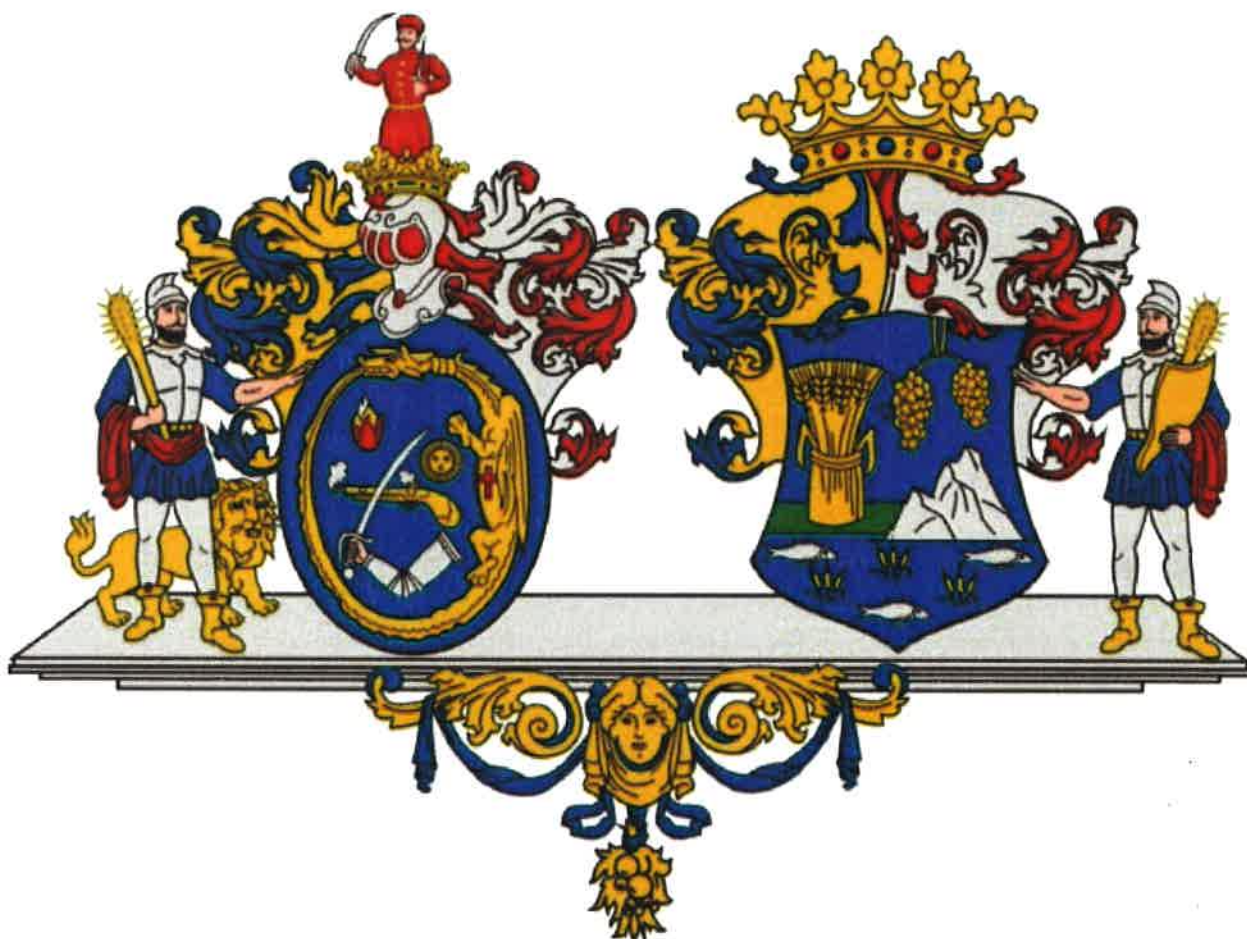
5. prioritás: Megyei és helyi emberi erőforrás fejlesztések, foglalkoztatás-ösztönzés és társadalmi együttműködés

5.1-es prioritás: a foglalkoztatási paktumok kapcsán a megyei paktumot kívánjuk 2015. negyedik negyedévében indítani. Kötelezettségvállalásra 2016. III. negyedévében kerülhet sor. A helyi paktumok egy ütemben 2017. év II. negyedévében kerülhet kötelezettségvállalás alá.

5.2-es intézkedés: a szociális városrehabilitációhoz kapcsolódó helyi programok az RFP IH javaslata alapján az infrastrukturális beruházásokat 1 évvel megelőzően kerül meghirdetésre.

5.3-as intézkedés: a helyi közösségi programok az RFP IH javaslata alapján legkorábban 2017. II. negyedévében kerülhetnek meghirdetésre az EFOP módszertani fejlesztése miatt. Javasolt a módszertan fejlesztésébe a területi szereplők bevonása.

Hajdú-Bihar megye Integrált Területi Programja 2014-2020

Debrecen, 2016. szeptember 16.

Cím	Hajdú-Bihar megye Integrált Területi Programja
Verzió	2.1 felülvizsgált verzió
Megyei közgyűlési határozat száma és dátuma 64/2015. (V.8) MÖK határozat	
Területfejlesztés stratégiai tervezéséért felelős minisztériumi jóváhagyás száma és dátuma	<i>[dokumentum hivatkozási száma, dátuma]</i>
<i>IH jóváhagyó határozat száma és dátuma:</i>	<i>[határozat száma és megnevezése]</i> <i>[határozat megjelenésének dátuma]</i>
Érintett földrajzi terület: Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP) Finanszírozó operatív program:	Hajdú-Bihar megye

ITP felelős szervezet:	Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat
ITP felelős szervezet kapcsolattartó:	Ibrányi András ibranyi.andras@hbmo.hu, 06-30-986-8013
ITP felelős szervezet címe:	4024, Debrecen, Piac utca 54.

Tartalom

1. Bevezető	5
1.1. Az ITP alapadatai	5
1.2. Az ITP tartalmát megalapozó előzmény dokumentumok	9
1.3. Az ITP alapadatai	10
2. A megye által alkalmazott Területi Kiválasztási Kritériumok	10
3. Az ITP célrendszere és integráltsága	16
3.1. Az ITP célrendszere és integráltsága	16
3.2. Az ITP kapcsolódása egyéb tervekkel	19
4. Az ITP forrásallokációja	25
4. Az ITP indikátorvállalásai	32
7. Az ITP ütemezése	34

Táblázatok

1. táblázat: kötelező területi kiválasztási rendszer kritériumok
2. táblázat: választott területi kiválasztási kritériumrendszer
3. táblázat: választott területi kiválasztási kritériumrendszer indoklása
4. táblázat: célrendszer
5. táblázat: a kapcsolódó operatív programok bemutatása
6. táblázat: forráskeretek megoszlása
7. táblázat: az 1. prioritás forrásallokációja
8. táblázat: a 2. prioritás forrásallokációja
9. táblázat: a 3. prioritás forrásallokációja
10. táblázat: a 4. prioritás forrásallokációja
11. táblázat: az 5. prioritás forrásallokációja
12. táblázat: indikátor vállalások
13. táblázat: forráskeretek ütemezése

Ábrák

1. ábra: forráskeretek megoszlásának ábrázolása
2. ábra: az 1. prioritás belső elosztása és felhasználási módok szerinti megosztásának bemutatása
3. ábra: a 2. prioritás belső elosztása és felhasználási módok szerinti megosztásának bemutatása
4. ábra: a 3. prioritás belső elosztása és felhasználási módok szerinti megosztásának bemutatása
5. ábra: a 4. prioritás belső elosztásának bemutatása és felhasználási módok szerinti megosztásának bemutatása
6. ábra: az 5. prioritás belső elosztása és felhasználási módok szerinti megosztásának bemutatása

1. BEVEZETŐ

1.1. AZ ITP ALAPADATAI

A magyar Kormány a 2014-2020 közötti időszak önkormányzati fejlesztéseire a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP) keretében különített el forrást az Európai Unió Strukturális Alapjai terhére, melynek kereteit a Partnerségi Megállapodás jelenti.

A TOP küldetése, hogy valamennyi megye és település esetében erősítse azokat a fejlődési elemeket, amelyekkel potenciáljuk, erőforrásaik kibontakoztathatók. A TOP a Kormány kiemelt gazdaságfejlesztési, növekedési és foglalkoztatási céljaira tekintettel, valamint az Európa 2020 stratégiához való illeszkedés, az ágazati fejlesztésekkel való lehatárolás és szinergia biztosítása érdekében, az Európai Bizottsági 11 tematikus célhoz való kapcsolódás, a költségvetési és tematikus determinációkhoz való igazodás alapján, a Partnerségi Megállapodásban foglaltakkal összhangban az alábbi kiemelt fejlesztési célokat határozta meg:

- I. Gazdaságélénkítéshez és foglalkoztatási szint növeléséhez szükséges helyi feltételek biztosítása
- II. Vállalkozásbarát város/településfejlesztés; az életminőség és társadalmi összetartozás javításához szükséges feltételek biztosítása

Fontos kiemelni, hogy a térségi fejlesztési problémák és lehetőségek kezelése nem egyedül a TOP keretében tud megvalósulni. E feladatok egyéb forrásokat, pl. ágazati forrásokat és koordinációt igényelnek, ezért egyes ágazati operatív programok is hozzájárulnak e problémák kezeléséhez.

A korábbi fejlesztéspolitikai tapasztalatok szerint szükség van egy olyan területi beavatkozási logikára, amely lehetővé teszi, hogy a különféle területi szintekhez a térségi sajátosságoknak megfelelő, eltérő beavatkozási irányokat rendeljünk. A TOP képviseli ezt a törekvést: képes hatékonyan reagálni az eltérő területi igényekre, és valóban a **térségi igényekre szabott beavatkozásokat valósít meg**.

A TOP az alábbi speciális célokat tartalmazza, melyek az ITP-ben foglaltak teljesülését szolgálja:

1. **Prioritás (Gazdaságfejlesztés):**

A gazdaságfejlesztés helyi, térségi feltételeinek megteremtésére, biztosítására irányul, elsődlegesen az önkormányzatok által nyújtható szolgáltatásokkal és tevékenységekkel. A foglalkoztatás-barát növekedést elsősorban az **üzleti infrastruktúra és szolgáltatások** fejlesztésével tudja támogatni. A „vállalkozások működését segítő helyi-térségi feltételek biztosítása” egyedi célkitűzés érdekében tervezett fejlesztések a vállalkozások működési feltételeinek biztosítására, helyi és térségi kapcsolatrendszerének erősítésére, a foglalkoztatást is biztosító helyi gazdasági tevékenységek ösztönzésére irányulnak – foglalkoztatás-ösztönzés céllal.

2. **Prioritás (Vállalkozásbarát, népességmegtartó településfejlesztés):**

A vállalkozások és befektetők, valamint a lakosság számára vonzó, ugyanakkor környezetileg fenntartható **városi környezet**, települési arculat kialakítása.

- gazdaságfejlesztési fókuszú településfejlesztés: a települések, kiemelten városok/városközpontok gazdasági funkcióinak megerősödése, újjáéledése, kereskedelmi, szolgáltatási funkcióinak bővülése, tevékenységeinek élénkítése. A fejlesztéssel érintett településrészekben működő vállalkozások, gazdasági tevékenységek bővülése;
- a fentiek eredményeként új vállalkozások, üzemek letelepítését és a munkába járást, foglalkoztatás növekedését segítő térszerkezet kialakulása;
- a városi barnamezős területek, rozsdaovezetek komplex rehabilitációja funkcióváltása, a települési struktúrába való integrációjuk előmozdítása;
- élhető városok: klímabarát városi környezet: a városi zöldfelületek arányának növekedése, a meglévők minőségi fejlesztése és fenntartásukhoz kapcsolódó infrastruktúra rendelkezésre állása;
- a gazdaságfejlesztési fókuszú településfejlesztést kiegészítő, a gazdasági és lakossági igényekhez illeszkedő, hatékonyabb településüzemeltetést biztosító, fenntarthatósági kritériumoknak megfelelő környezetvédelmi beruházások megvalósulása, háttér-infrastruktúra kiépítése; a települések környezeti terhelésének csökkenése, a természetbe jutó káros és szennyező anyagok mennyiségének csökkenése;
- családbarát, népességet, kiemelten fiatalokat megtartani képes városok. Szabadidő eltöltésére alkalmas városi rekreációs és közösségi területek biztosítása. A fejlesztések eredményeként a városi terek lakossági használatának erősödése;
- innovatív városfejlesztési és városrehabilitációs gyakorlatok elterjesztésének ösztönzése. Ehhez kapcsolódóan a települési önkormányzatok kapacitásfejlesztése a városfejlesztés, és városrehabilitáció innovatív gyakorlatainak alkalmazása érdekében (részvételi tervezés praktikai, alternatív településrendezési eszközök alkalmazhatóságának technikái);
- a városfejlesztésben aktívan résztvevő, környezettudatos, a köz értékeire vigyázó lakosság, civil szervezetek és gazdasági szereplők.

3. **Prioritás (Alacsony széndioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés kiemelten a városi területeken):**

A **fenntartható városi közösségi közlekedés** erősítése témakörében a legfontosabb cél a városi mobilitás környezetileg (pl. levegőszennyezés, zajterhelés) és pénzügyileg (működtetési költségek) fenntarthatóbbá tétele.

A környezettudatosságot szem előtt tartó **kisléptékű közlekedés-fejlesztések** hozzájárulnak az energiatülszórás csökkentéséhez, a fenntarthatóság érvényesüléséhez és a klímaváltozás hatásaihoz való alkalmazkodáshoz.

A települési önkormányzatok **energiahatékonyságának** javítása és a **megújuló energiaforrások** részarányának növelése:

- önkormányzati intézmények, önkormányzati tulajdonú épületek által felhasznált energiamennyiség csökken, az energiahatékonyság nő;
- ezzel összefüggésben a helyben előállított megújuló energia felhasználásának részaránya nő.

4. **Prioritás (A helyi közösségi szolgáltatások fejlesztése és a társadalmi együttműködés erősítése):**

Az **egészségügyi alapellátó-rendszer** infrastrukturális fejlesztése az intézmények szolgáltatásainak és infrastrukturális feltételeinek korszerűsítését, a hozzáférés egyenlőtlenségeinek mérséklését célozza. Az egészségügyi alapellátás (házi orvosi, házi gyermekorvosi ellátás, a fogászati alapellátás és a védőnői hálózat) fejlesztésének fontosságát az adja, hogy ez a szint képes leginkább elvégezni az alapvető szűrővizsgálatokat és egészségügyi állapotfelméréseket, ezáltal kiemelt szerepe van a prevencióban. Az egészségügyi infrastrukturális fejlesztések a lakosság egészségben eltöltött éveinek növekedését, a megelőzést, a munkaképesség mielőbbi visszaállítását, valamint az erőforrások koncentrációjával a szolgáltatások költség-hatékonyságának és minőségének javítását segítik elő. A **szociális alapszolgáltatások** infrastruktúrájának fejlesztése feltétele annak, hogy elsősorban a társadalmi leszakadással veszélyeztetett csoportok helyzetének javítására irányuló programok végrehajtásához biztosított legyen a megfelelő intézményi háttér, másrészt a foglalkoztatottsági szint növeléséhez csökkenthető legyenek a családi terhek, és az életminőséget javító új szolgáltatások induljanak. A helyi szintű humán közszolgáltatások megújítása hozzájárul a lakosság foglalkoztathatóságának javításához, az életkörülményekben rejlő területi különbségek mérsékléséhez, illetve a társadalmi összetartozás erősítéséhez.

A **szociális városrehabilitációs** fejlesztések célja a leszakadó vagy leszakadással fenyegetett városrészekben koncentráltan megnyilvánuló társadalmi-fizikai-gazdasági problémák komplex módon való kezelése a területen élők társadalmi integrációjának elősegítésének érdekében. A szociális városrehabilitációs intézkedés keretében az érintett, települési szövetbe ágyazott városrészek meglévő funkcióinak bővítése, fejlesztése, új gazdasági, szociális, közösségi és közterületi funkciók kialakítása, valamint szükséges esetben a településtesttől elkülönült telepek felszámolása és az ott élők integrációja támogatható. Integrált szociális jellegű városrehabilitációt azokban a városrészekben kell elsősorban megvalósítani, ahol a kedvezőtlen demográfiai helyzet, az alacsony iskolázottság, az alacsony gazdasági aktivitás, a tartós munkanélküliség magas szintje, a hátrányos helyzet, az erősen leromlott környezet ezt indokolja.

5. Prioritás (Megyei és helyi emberi erőforrás fejlesztések, foglalkoztatás-ösztönzés és társadalmi együttműködés):

A támogatások célja, hogy az Európa 2020 – Az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés stratégiája által a foglalkoztatás területén megfogalmazott célkitűzések megvalósulásához helyi, területi alapon szervezett **programok** által járuljon hozzá, úgy hogy azok szervesen illeszkednek, illetve kiegészítik a TOP ERFA prioritásaiban tervezett gazdaságfejlesztési, városrehabilitációs és energetikai beavatkozásokat.

A TOP által biztosított forrásokra **két területi szinten** lehet tervezni: megyei és megyei jogú városi (MJV) szinten. A TOP beavatkozásai mindkét szinten integrált területi program keretében valósulnak meg, amelyek a két területi szinten – előre meghatározott indikatív forráskerettel tervezhetőek. Jelen integrált területi program nem tartalmazza Debrecen Megyei Jogú Város fejlesztéseit, arra saját hatáskörben tervez a megyei jogú város integrált területi programot, a megyei jogú városok számára allokált keret terhére.

A TOP elsősorban az önkormányzatok fejlesztéséhez biztosít forrásokat, azaz elsősorban az **önkormányzatok gazdaságfejlesztési és azzal összefüggő város- és településfejlesztési akcióit** támogatja.

A kohéziós régiókban található területi szereplők –18 megye és 22 megyei jogú város –között a tervezésnél figyelembe veendő forrásokat a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program keretében megvalósuló integrált területi programok jóváhagyásáról 1562/2015. (VIII.12.) Korm. határozat rögzítette. **Ez megyei szinten 49,62 milliárd Ft.**

A megye tervezési-programozási dokumentumainak kidolgozása, a kapcsolódó dokumentációk (TOP, SZKR, felhívások véleményezése), valamint az ITP valós igényekre reflektáló alátámasztása a megyei önkormányzat és a települési önkormányzatok, valamint a tudomány, a piaci és civil szféra szereplőivel együttműködésben történik.

Az előkészítés és a tervezés során – a partnerségi tervnek megfelelően – folyamatos volt a párbeszéd a térség jelentős szereplőivel (pl. Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata, Debreceni Egyetem, Kereskedelmi és Iparkamara, Hajdú-Bihar Megyei Agrárkamara, települési önkormányzatok, államigazgatási szervek, érdekképviselői szervek, civil szervezetek, egyházi képviselők, gazdasági szereplők stb.), melyek részvételével **munkacsoportok** is alakultak a következő témakörök mentén:

- oktatás fejlesztése,
- K+F+I ösztönzése,
- idegenforgalom erősítése,
- mezőgazdaság versenyképességének erősítése,
- vállalkozási környezet fejlesztése,
- vidéki környezet-minőség javítása,
- megye közlekedési infrastruktúrájának fejlesztése.

A munkacsoportok szakmai alapú összetétele mellett helyet és lehetőséget kaptak a részvételre a megyei közgyűlés képviselőcsoportjainak delegáltja is, ezzel is lehetővé téve a nyomonkövetést.

A munkacsoportos ülésekre több alkalommal sor került. Az itt elhangzott, illetve az önkormányzat honlapján erre a célra létrehozott munkafelületre beérkező véleményeket, javaslatokat is figyelembe véve készültek el a megye tervezési-programozási dokumentumai.

A munkacsoportokon kívül kisebb létszámú, fókuszáltabb **szakmai fórumok** is megszervezésre kerültek, ahol a területfejlesztési dokumentumok finomhangolása történt meg.

A megyei program tervezéséhez kapcsolódóan az együttműködés körének további szélesítése érdekében folytatott egyeztetések eredményeként elkészültek az **együttműködési megállapodások**.

A megyei közgyűlés a 230/2013. (VI. 27.) MÖK határozatával döntött a Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat és a **Hajdú-Bihar Megyei Kereskedelmi és Iparkamara** között létrejövő együttműködési megállapodás megkötéséről.

A megyei közgyűlés 231/2013. (VI. 27.) MÖK határozatával döntött a Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat és a **Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Hajdú-Bihar Megyei Igazgatósága** között létrejövő együttműködési megállapodás megkötéséről.

A megyei közgyűlés 124/2014. (VI. 20.) MÖK határozatával döntött a Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat és a **Debreceni Egyetem** között létrejövő stratégiai együttműködési megállapodás megkötéséről.

A megyei közgyűlés 35/2015. (IV. 24.) MÖK határozatával döntött a Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat és az **OTP Bank Nyrt.** között létrejövő együttműködési megállapodás megkötéséről.

A megyei közgyűlés 36/2015. (IV. 24.) MÖK határozatával döntött a Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat és a **Szülők a Gyermekekért, Egymásért Közhasznú Egyesület,** mint megyei civil információs centrum között létrejövő együttműködési megállapodás megkötéséről.

Az elmúlt években több alkalommal sor került a **megye településeinek** vezetőivel, szakembereivel történő **egyeztetésre** az alábbi ütemezés szerint:

- 2012. április: fejlesztési irányok egyeztetése a településekkel
- 2013. április: fejlesztési célok, prioritások egyeztetése a településekkel
- 2013. augusztus-szeptember és október-november (2 körben): fejlesztési igények egyeztetése a településekkel
- 2014. május: Járási konzultációs fórum 8 helyszínen (Berettyóújfalu, Balmazújváros, Derecske, Hajdúhadház, Hajdúnánás, Hajdúszoboszló, Nyíradony, Püspökladány)
- 2014. augusztus-szeptember: Szakmai konzultáció a települési önkormányzatokkal (20 várossal a helyszínen, nem városi jogállású településeknek szakmai konzultációs nap szervezése)
- 2015. március: Járási konzultációs fórum 5 helyszínen (Hajdúnánás, Hajdúböszörmény, Püspökladány, Vámospércs)

Az együttműködő partnerekkel történő kapcsolattartás és szakmai konzultáció az ITP végrehajtása során is folyamatosan érvényesül.

1.2. AZ ITP TARTALMÁT MEGALAPOZÓ ELŐZMÉNY DOKUMENTUMOK

Az ITP készítését a következő dokumentumok alapozták meg:

1. Megyei szintű helyzetfeltáró dokumentumok elkészítése

A stratégia-alkotás előkészítését a megye gazdasági, társadalmi és környezeti állapotának feltérképezése jelentette. A Hajdú-Bihar Megyei Közgyűlés **214/2012. (XI. 30.) MÖK határozatával** fogadta el a megye területfejlesztési koncepciójának helyzetfeltáró munkarészét.

2. Megyei területfejlesztési koncepció elkészítése

A koncepcióban meghatározott célok és fejlesztési irányok kijelölése adja meg az alapot a 2014-2020 közötti európai uniós tervezési és költségvetési időszak operatív programjaihoz kapcsolódó megyei program elkészítéséhez. A Hajdú-Bihar Megyei Közgyűlés **386/2013 (XI.29) sz. MÖK határozatával** fogadta el a koncepciót.

3. Megyei területfejlesztési program elkészítése

Az elkészült Területfejlesztési Koncepció alapján megkezdődött a Hajdú-Bihar megyei Területfejlesztési Stratégiai Program és Operatív Program kidolgozása, melyet a Hajdú-Bihar megyei Közgyűlés **160/2014 (IX.26) MÖK határozatával** fogadott el.

1.3 AZ ITP ALAPADATAI

1. **Az ITP megnevezése:** Hajdú-Bihar Megyei Integrált Területi Program 2014-2020 2.0 felülvizsgált változata

2. **Az ITP-ét végrehajtó területi szereplő megnevezése:** Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat

3. **Az ITP teljes hét éves forrás kerete:** 49,62 milliárd forint /HUF/

2. A MEGYE ÁLTAL ALKALMAZOTT TERÜLETI KIVÁLASZTÁSI KRITÉRIUMOK

Az IH által meghatározott, kötelező Területi Kiválasztási Rendszer kritériumok:

Sorszám	Kritérium megnevezése	Tartalmi magyarázat
I.1.	Illeszkedés a TOP céljaihoz	A kiválasztás kritériuma, a TOP valamely konkrét céljához/céljaihoz való szoros illeszkedés és a kapcsolódó indikátorokhoz való hozzájárulás.
I.2.	Szakmai indokoltság, igény és kihasználtság	A kiválasztás kritériuma a beavatkozás indokoltsága. Szükséges a szakmai alátámasztás és/vagy igényfelmérés és kihasználtsági terv.
I.3.	Megalapozottság	A kiválasztás kritériuma, hogy a fejlesztési elképzelés kivitelezhetősége, megvalósíthatósága milyen mértékben megítélhető a rendelkezésre álló információk, és a benyújtásra került dokumentumok alapján. A szempont ennek megfelelően garanciát is jelent pl. a vállalt indikátorértékek teljesítésére és a költségigényekre vonatkozóan.
I.4.	Kockázatok	A kiválasztás kritériuma, hogy a megvalósíthatósága és a működtetés milyen kockázatokat hordoz.
I.5.	Projekt komplexitása	A kiválasztás kritériuma, hogy a beavatkozás mennyire képes hozzájárulni működőképes rendszerek létrehozásához.
I.6.	Hatás	A kiválasztás kritériuma, hogy mekkora földrajzi területen, illetve hogy milyen számú érintett körben váltja ki a beavatkozás hatását.
I.7.	Integrált megközelítés	Az ágazati OP-k projektjeihez, illetve a TOP más intézkedéseinek projektjeihez való kapcsolódás, a tervezett fejlesztések egymáshoz való illeszkedése, szinergikus hatása.

I.8.	Fenntarthatóság	Kiválasztási kritérium a beavatkozás eredményeként megvalósuló produktum társadalmi, környezeti és leginkább pénzügyi fenntarthatósága, az erőforráshatékonyság, az alacsony károsanyag-kibocsátás és környezetterhelés, a környezettudatosság (pl. a fejlesztésekben az energiahatékonysági szempontok érvényesítése, megújuló energiaforrások, a kedvezőbb környezeti hatásokkal járó megoldások előnyben részesítése). A tervezett fejlesztés az ÜHG kibocsátást a lehető legkisebb mértékben növelje, lehetőleg csökkentse. A fejlesztés pénzügyileg megalapozott, a projekt megvalósításához és működtetéséhez szükséges pénzügyi erőforrások rendelkezésre állnak, többlet fenntartási támogatást nem igényelnek.
I.9.	Esélyegyenlőség	A kiválasztási kritérium a fejlesztés azon aspektusát vizsgálja, hogy az semmilyen módon ne legyen kirekesztő egyetlen társadalmi csoport számára sem.
I.10.	Költséghatékonyság	A beruházás költséghatékony módon, reális és takarékos költségvetéssel tervezett.
I.11.	Eredményesség	A fejlesztési elképzelés reálisan járul hozzá a releváns indikátorteljesítéshez.

1. táblázat: kötelező Területi Kiválasztási Rendszer kritériumok

Hajdú-Bihar Megye a 2014–2020 közötti programozási időszakban a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program tervezésének egyes szempontjairól, valamint az operatív programhoz tartozó megyék megyei önkormányzatai és a megyei jogú városok önkormányzatai tervezési jogkörébe utalt források megoszlásáról szóló 1702/2014. (XII.3.) Korm. határozat alapján meghatározott Integrált Területi Program forráskeretének felhasználásához az alábbi saját Területi Kiválasztási Rendszer kritériumokat kívánja figyelembe venni és elfogadásra előterjeszteni a Monitoring Bizottság felé.

A területi szereplő (Hajdú-Bihar megye) által választott Területi Kiválasztási Kritérium Rendszer:

Sorszám	Kritérium megnevezése	Tartalmi magyarázat	Alkalmazás
II.1.	Illeszkedés a megyei területfejlesztési programhoz és a vonatkozó indikátoraihoz	A kiválasztás kritériuma, a megye területfejlesztési programjához és az adott témában megjelenített indikátorokhoz való hozzájárulás.	IGEN / NEM
II.2.	Hozzájárulás a pénzügyi egyensúly fenntartásához	A kritérium az önkormányzat költségvetési egyensúlyának fenntartását erősíti.	IGEN / NEM

II.3.	Hozzájárulás belső területi kiegyenlítődéshez	A kritérium bevezetése az adott földrajzi területen belüli bármilyen egyensúlytalanságot hivatott kiküszöbölni.	IGEN / NEM
II.4.	Hozzájárulás belső társadalmi kiegyenlítődéshez	A kritérium a lakosságon belüli szociális és életminőségre vonatkozó különbségek kiegyenlítését szolgálja.	IGEN / NEM
II.5.	Hozzájárulás a gazdasági növekedéshez	A kritérium alapján a beavatkozások gazdasági növekedéshez történő hozzájárulása kerül mérlegelésre.	IGEN / NEM
II.6.	Hozzájárulás a munkahelyteremtéshez	A kritérium bevezetése a foglalkoztatottsági helyzet javulását támogatja.	IGEN / NEM
II.7.	Hozzájárulás a külső természeti hatásokkal szembeni ellenálló képesség erősítéséhez	A kritérium bevezetésével szemponttá válik a beavatkozások hozzájárulása az ellenálló képesség növekedéséhez.	IGEN / NEM
II.8.	Egyéb, pontosan: Hozzájárulás a környezeti/gazdasági/társadalmi fenntarthatósághoz	A kritérium bevezetésével szemponttá válik a beavatkozások hozzájárulása a környezeti/gazdasági/társadalmi fenntarthatósághoz.	IGEN / NEM

2. táblázat: választott területi kiválasztási kritériumrendszer

A kritériumok kiválasztásának indoklása:

Sorszám (II)	Kritérium megnevezése Szöveges magyarázat	
II. 1.	<p>Illeszkedés a megyei területfejlesztési programhoz és a vonatkozó indikátoraihoz</p>	<p><u>Alaphelyzet:</u> Elfogadott megyei területfejlesztési program</p> <p><u>Illeszkedő megyei program cél (ok):</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Fenntartható Környezet 2. A megye agráriumának komplex fejlesztése 3. Versenyképes gazdaság 4. Elérhetőség fejlesztése Hajdú-Bihar megyében 5. Intelligens társadalom 6. Egészséges és gondoskodó társadalom 7. Az innovatív gazdaságot támogató környezet fejlesztése Debrecenben 8. Élhető vidék, élhető települések <p><u>Indoklás:</u> Hajdú-Bihar megye Területfejlesztési Programja, a benne foglalt valamennyi prioritás a megye hosszú távú fejlesztési céljainak megvalósulását szolgálja. Ezért célszerű olyan fejlesztési elképzeléseket előtérbe helyezni, melyeknek indikátor mutatói a program megvalósulását segítik elő.</p>
II. 2.	<p>Hozzájárulás belső területi kiegyenlítődéshez</p>	<p><u>Alaphelyzet:</u> Fejlett centrum – külső és belső perifériák</p> <p><u>Illeszkedő megyei program cél (ok):</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Fenntartható Környezet 2. A megye agráriumának komplex fejlesztése 3. Versenyképes gazdaság 4. Elérhetőség fejlesztése Hajdú-Bihar megyében 5. Intelligens társadalom 6. Egészséges és gondoskodó társadalom 7. Az innovatív gazdaságot támogató környezet fejlesztése Debrecenben 8. Élhető vidék, élhető települések <p><u>Indoklás:</u> Hajdú-Bihar megye településszerkezetében meghatározó a megyeszékhely, Debrecen szerepe, amely az ország második legnagyobb városa, Kelet-Magyarország gazdasági, kulturális, innovációs centruma, melynek határon átnyúló területi vonzása is jelentős. Emellett a megyében vannak olyan térségek, települések, amelyek elhelyezkedésük,</p>

		<p>valamint gazdasági, társadalmi mutatóik alapján periférikus jelleggel bírnak (pl. bihari - sárréti térség, Dél-Nyírség, Tisza menti települések). Alapvető cél, hogy a következő időszak fejlesztései a területi kiegyenlítődés irányába hassanak, elsősorban a városok, kiemelten a járás székhely városok közvetítésével.</p>
II. 3.	Hozzájárulás a gazdasági növekedéshez	<p><u>Alaphelyzet:</u> Javuló infrastrukturális feltételek, tőkevonzás erősítése</p> <p><u>Illeszkedő megyei program cél (ok):</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 2. A megye agráriumának komplex fejlesztése 3. Versenyképes gazdaság 4. Elérhetőség fejlesztése Hajdú-Bihar megyében 5. Intelligens társadalom 7. Az innovatív gazdaságot támogató környezet fejlesztése Debrecenben <p><u>Indoklás:</u> A megye hagyományosan erős gazdasági ágazatai (mezőgazdaság, turizmus, feldolgozóipar stb.) mellett a vonalas és infokommunikációs infrastruktúrák további fejlesztése szükséges. A jövőben rendelkezésre álló fejlesztési forrásoknak tovább kell erősítenie a K+F+I szektorhoz, tudásgazdasághoz kapcsolódó tevékenységeket, valamint a tőkebefektetések fogadására alkalmas beruházások támogatását, melyek közvetlen hatással bírnak a megye foglalkoztatási helyzetére is.</p>
II. 4.	Hozzájárulás munkahelyteremtéshez	<p><u>Alaphelyzet:</u> A megyeszékhely erős vonzása, minőségi munkahelyek szűkülése vidéken, közfoglalkoztatás kiváltásának lehetőségei</p> <p><u>Illeszkedő megyei program cél (ok):</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 2. A megye agráriumának komplex fejlesztése 3. Versenyképes gazdaság 4. Elérhetőség fejlesztése Hajdú-Bihar megyében 5. Intelligens társadalom 7. Az innovatív gazdaságot támogató környezet fejlesztése Debrecenben <p><u>Indoklás:</u> megye egyik legfontosabb célkitűzése, mely a helyi vállalkozások fejlesztésével és vállalkozások</p>

		<p>betelepülésével teljesíthető. Ezt a célt az infrastrukturális hátrányok fokozatos felszámolásával, a vállalkozások megtelepedésének segítésével, valamint tevékenységüket támogató szolgáltatások fejlesztésével lehetséges elérni, melyhez az ITP eszközrendszere alapvető támogatást nyújthat.</p>
<p>II. 5.</p>	<p>Hozzájárulás a környezeti/gazdasági/társadalmi fenntarthatósághoz</p>	<p><u>Alaphelyzet:</u> Fokozott környezeti érzékenység jelentős endogén erőforrásokkal</p> <p><u>Illeszkedő megyei program cél (ok):</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Fenntartható Környezet 2. A megye agráriumának komplex fejlesztése 3. Versenyképes gazdaság 4. Elérhetőség fejlesztése Hajdú-Bihar megyében 5. Intelligens társadalom 6. Egészséges és gondoskodó társadalom 7. Az innovatív gazdaságot támogató környezet fejlesztése Debrecenben 8. Élhető vidék, élhető települések <p><u>Indoklás:</u></p> <p>A megye természeti, környezeti, táji adottságainak megőrzése, védelme kiemelt jelentőségű, melyhez kapcsolódó tevékenységek, fejlesztések a gazdaság, a mezőgazdaság, a turizmus, a kultúra és sok más egyéb területen jelentkeznek. A klímaváltozás hatásai, az aszály, belvíz, árvíz által okozott problémák, a felszíni és felszín alatti vízkészlet, a termálvízkinccs, az ivóvízbázis védelme alapvető fontosságú a megye jövőbeni fejlesztéseinek vonatkozásában ugyanúgy, mint a fenntartható energiahasználat széleskörű elterjesztése. Ezek összességében hozzájárulnak a megye lakosságának egészségéhez, valamint életminőségének javulásához, ezáltal közvetetten pedig a társadalmi egyenlőtlenségek mérsékléséhez.</p>

3. táblázat: választott területi kiválasztási kritériumrendszer indoklása

3. AZ ITP CÉLRENDSZERE ÉS INTEGRÁLTSÁGA

3.1 AZ ITP CÉLRENDSZERE ÉS INTEGRÁLTSÁGA

A Hajdú-Bihar Megyei Területfejlesztési Program prioritásai és a megyei ITP keretében megvalósuló TOP intézkedések kapcsolatrendszerét az alábbi táblázat tartalmazza:

Megyei Program Prioritásai	TOP intézkedései
1. Fenntartható környezet	2.1. Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés
	3.2. Önkormányzatok energiahatékonyságának és a megújuló energia felhasználás arányának növelése
	4.3. Leromlott városi területek rehabilitációja
	5.2. A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok
	5.3. Helyi közösségi programok megvalósítása
2. A megyei agrárium komplex fejlesztése	1.1. Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése
3. Versenyképes gazdaság	1.1. Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése
	1.2. Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés
	1.3. A gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés
	1.4. A foglalkoztatás segítése és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével
	2.1. Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés
	5.1. Foglalkoztatás-növelést célzó megyei és helyi foglalkoztatási együttműködések (paktumok)
4. Az elérhetőség fejlesztése Hajdú-Bihar megyében	1.3. A gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés
	3.1. Fenntartható települési közlekedésfejlesztés
5. Intelligens társadalom	2.1. Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés
	5.2. A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok
	5.3. Helyi közösségi programok megvalósítása
6. Egészséges társadalom	4.1. Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése
	4.2. A szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése
	4.3. Leromlott városi területek rehabilitációja
	5.2. A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok
	5.3. Helyi közösségi programok megvalósítása

7. Az innovatív gazdaságot támogató környezet fejlesztése Debrecenben	TOP 6. prioritása
8. Élhető vidék – élhető települések	1.2. Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés
	1.3. A gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés
	1.4. A foglalkoztatás segítése és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével
	2.1. Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés
	3.1. Fenntartható települési közlekedésfejlesztés
	3.2. Önkormányzatok energiahatékonyságának és a megújuló energia felhasználás arányának növelése
	4.1. Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése
	4.2. A szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése
	4.3. Leromlott városi területek rehabilitációja
	5.2. A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok
	5.3. Helyi közösségi programok megvalósítása

4. táblázat: célrendszer

1. Fenntartható környezet

A program prioritásához a 2.1. Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés intézkedés jelentősen járul hozzá: egyfelől a városrehabilitációs projektek tartalma a „Zöld város” koncepció elvei mentén valósulnak meg, másrészt a valamennyi település számára elérhető kisléptékű települési infrastrukturális fejlesztések minőségi javulást hoznak a megye környezeti állapotában. További jelentős javulás várható az energetikai beruházások megvalósulásával, mely a CO₂-kibocsátás jelentős csökkenése révén járul hozzá a fenntartható környezet kialakulásához. A leromlott városi területek rehabilitációja a városfejlesztési projektekhez hasonlóan szolgálja a környezeti fejlesztéseket. Az 5. prioritás kapcsolódó intézkedései a fentebbi első sorban infrastrukturális beruházások kiegészítő tevékenységein keresztül főként képzésekkel, programokkal, szemléletformáló akciókkal segíti a prioritás megvalósulását.

2. A megyei agrárium komplex fejlesztése

A prioritás megvalósulásához elsősorban a helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése járul hozzá, melynek keretében a gazdaságfejlesztés kulcsterületei az ipari parkok, ipari területek, valamint az agrárlogisztikai fejlesztések helyszínei. Az itt megvalósuló beruházások révén a betelepülő vállalkozások biztosíthatják a megye foglalkoztatás-növelő képességét, munkahelyek megtartását.

3. Versenyképes gazdaság

A prioritás megvalósítását számos intézkedés támogatja és ezek az intézkedések szoros összefüggésben vannak egymással. A gazdasági infrastruktúra fejlesztését a konkrét beruházásokon

túlmenően kiegészítik az elérhetőség javítását célzó fejlesztések, a megyei és helyi együttműködések a munkavállalók képzésére és foglalkoztatására vonatkozó paktumok, valamint a családbarát, munkába állást segítő intézmények és szolgáltatások fejlesztése. A helyi gazdaság diverzifikálásához járulhat hozzá a turisztikai attrakciók fejlesztése, valamint a befektetések vonzását, szolgáltatások megtelepedését elősegítő városfejlesztés.

4. Az elérhetőség fejlesztése Hajdú-Bihar megyében

A megye elérhetőségének javítását két intézkedés szolgálja, melyek közül a gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés elsősorban a 4 és 5 számjegyű utak felújításán keresztül valósul meg, valamint azon önkormányzati beruházások mentén, amelyek az ipari parkok, ipari területek, agrárlogisztikai létesítmények elérhetőségét segítik elő. A közúti fejlesztések mellett nagy hangsúlyt kap a kerékpáros közlekedés feltételeinek fejlesztése, valamint a közösségi közlekedéshez, közlekedésbiztonsághoz kapcsolódó beruházások is.

5. Intelligens társadalom

A prioritás megvalósulását három intézkedés szolgálja szorosan: a városfejlesztési és a szociális városrehabilitációhoz, valamint a helyi közösség erősítéséhez kapcsolódó komplex programokon belül olyan képzéseket, szemléletformáló akciókat lehet megvalósítani, amelyek elősegítik a legmodernebb informatikai alkalmazások megismerését, használatát, készség szintű el-sajátítását.

6. Egészséges társadalom

A megye egészségi állapotának javítását egyfelől infrastrukturális fejlesztések megvalósításával, másfelől hatékony szemléletformáló, egészségmegőrzést elősegítő akciókkal lehet elérni. Az egészségügyi alapellátás javítása kiterjed a településeken található valamennyi alapellátási forma feltételeinek fejlesztésére, a szociális és gyermekjóléti szolgálatok fejlesztése és a szociális városrehabilitáció pedig áttételesen járul hozzá a megye lakosságának egészségéhez.

7. Az innovatív gazdaságot támogató környezet fejlesztése Debrecenben

A megyei jogú városok önálló integrált területi programot készítenek önálló forráskeretre, így a prioritáshoz való kapcsolódást a megyei jogú városok ITP-je tartalmazza.

8. Élhető vidék – élhető települések

A TOP intézkedései közül ehhez a prioritáshoz járul hozzá a legtöbb és legszélesebb körű intézkedés. Az „élhető” minőség eléréséhez elengedhetetlenül fontos a vidéki területek elérhetőségének javítása, az egészséges, tiszta, saját erőforrásaival környezetkímélő módon gazdálkodó helyi gazdaság erősítése, a vidéki értékek fenntartható módon történő bemutatása, a helyben található közösségi, szociális, egészségügyi szolgáltatások megfelelő minőségben történő működtetése, valamint olyan közösségi kezdeményezések, amelyek elősegítik a lakosság helyben tartását, a vidék megmaradását.

3.2 AZ ITP KAPCSOLÓDÁSA EGYÉB TERVEKKEL

Az ITP kapcsolódásának vizsgálata során az alábbi területeket vizsgáltuk:

- Debrecen Megyei Jogú Város Integrált Területi Programja
- szomszédos megyei önkormányzatok ITP-je
- ágazati programok

Debrecen Megyei Jogú Város Integrált Területi Programja kapcsán az egyeztetések során az alábbi tématerületek kapcsán mutatkozik együttműködési lehetőség:

- 1.1-es intézkedés: a TOP gazdaságfejlesztési témakörében Hajdú-Bihar megyében meghatározó szereppel bírhat az, hogy Debrecenben milyen fejlesztések valósulnak e téren. A Debrecenbe betelepülő, vagy ott működő KKV-k esetében fontos biztosítani a beszállítói kör betelepülését megyei ipari parkokba, ipari területekre, erősítve ezáltal az integráltságot, gazdasági együttműködéseket
- 1.2-es intézkedés: a TOP turisztikai fejlesztések olyan rendezvényeket támogatnak, melyek nemzetközi jelentőséggel bírnak, vagy azzá válnak a fejlesztést követően. Hajdú-Bihar megyében, Debrecenben sok olyan rendezvény kap helyet, mely nemzetközi jelentőségű, így ezekre a rendezvényekre való fűződés kapcsolódást jelenthet az ITP-k között
- 3.1-es intézkedés: a közlekedésfejlesztés is olyan tématerület, melynek fejlesztései egyértelmű kapcsolódási pontokat mutatnak Hajdú-Bihar megye, illetve Debrecen között. Elsősorban a kerékpáros közlekedés fejlesztése, kerékpárutak építése kapcsán rajzolódik együttműködési lehetőség.
- 5.1-es intézkedés: a foglalkoztatási paktum olyan témakör, melynek kapcsán egyértelmű az együttműködés lehetősége. Fontos a programokat összehangolni, hiszen több ezer ember képzéséről, fejlesztéséről, támogatásáról van szó.

A szomszédos megyei önkormányzatok ITP-je kapcsán az alábbi tématerületek kapcsán rajzolódik ki egyértelmű együttműködési lehetőség:

- 1.3-as és 3.1-es intézkedés: a közlekedésfejlesztés kapcsán rajzolódnak ki olyan fejlesztési elképzelések, melyek adott esetben a megyehatáron átnyúló, a szomszédos megyék területét érintő fejlesztéseket tartalmaznak, így ezek összehangolása szükséges

Az operatív programokhoz való kapcsolódást az alábbi táblázat szemlélteti.

Operatív Programok

Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (GINOP)		
Prioritás	Intézkedés	Pályázók köre
7. Prioritás	A természeti és kulturális örökség megőrzése, védelme, elősegítése és fejlesztése	költségvetési szervek, költségvetési szervek intézményei, civil szervezetek, egyházi jogi személyek, vállalkozások
Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program (IKOP)		
Prioritás	Intézkedés	Pályázók köre

<p>3. Prioritás: Fenntartható városi közlekedés fejlesztése és elővárosi vasúti elérhetőség javítása</p>	<p>Környezetbarát – többek között alacsony zajkibocsátású – és alacsony szén-dioxid kibocsátású közlekedési rendszerek – többek között belvízi és tengeri hajózási útvonalak, kikötők, multimodális összeköttetések és repülőtéri infrastruktúra fejlesztése és javítása, a fenntartható regionális és helyi mobilitás előmozdítása érdekében</p>	<p>A vidéki városi-elővárosi közösségi közlekedési tevékenység megőrzése specifikus cél lehetséges kedvezményezettjei például a NIF Zrt., a MAV Zrt., a Nemzeti Vasúti Pályaműködtető Zrt., a GYSEV Zrt., a személyszállítási közszolgáltatást megrendelői (pl. önkormányzatok, helyi közösségi közlekedési közszolgáltatást ellátó cégek, a Nemzeti Közlekedési Hatóság, illetve előbbiek esetleges jogutódai.</p>
Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program (EFOP)		
Prioritás	Intézkedés	Pályázók köre
<p>1. Prioritás: Együttműködő társadalom</p>	<p>A halmozottan hátrányos helyzetű csoportok munkaerő-piaci eszközökben való részvételének és munkaerő-piacon való megjelenésének elősegítése</p>	<p>állami költségvetési szervek, önkormányzatok, nemzeti önkormányzatok és társulásaik, önkormányzati és nemzeti önkormányzati intézmények, civil szervezetek, egyházi jogi személyek, oktatási/képzési intézmények, megváltozott munkaképességű személyeket foglalkoztató gazdasági társaságok, szociális szövetkezetek</p>
	<p>A család társadalmi szerepének megerősítése, továbbá a gyermekek és fiatalok képességeinek kibontakoztatása</p>	<p>nemzeti önkormányzatok és társulásaik, önkormányzati és nemzeti önkormányzati intézmények, civil szervezetek, sportegyesületek, egyházi jogi személyek, kulturális intézmények, köznevelési feladatot ellátó intézmények, állami költségvetési szervek, nonprofit gazdasági társaságok</p>

Társadalmi együttélés erősítése	állami költségvetési szervek, önkormányzatok és társulásaik, nemzetiségi önkormányzatok és társulásaik; önkormányzati és nemzetiségi önkormányzati intézmények, közfeladatot ellátó intézmények, központi költségvetési szervek, civil szervezetek, egyházi jogi személyek
Gyermekeket sújtó nélkülözés felszámolását célzó programok és szolgáltatások fejlesztése	önkormányzatok, nemzetiségi önkormányzatok és társulásaik, önkormányzati és nemzetiségi önkormányzati intézmények, költségvetési szervek, civil szervezetek, egyházi jogi személyek
Területi hátrányok felszámolását szolgáló komplex programok emberi erőforrást célzó beavatkozásai	önkormányzatok (társulásaik és szövetségeik is), nemzetiségi önkormányzatok (társulásaik is), önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati és állami intézmények, egyházi jogi személyek, civil szervezetek, szociális szervezetek, gazdasági szereplők
Tartós szegénységben élők, romák felzárkózásának, periférikus élethelyzetek felszámolásának segítése	önkormányzatok, társulásaik és intézményeik, nemzetiségi önkormányzatok, társulásaik és intézményeik, költségvetési szervek, civil szervezetek, egyházi jogi személyek, szociális szervezetek
A minőségi feladatellátást támogató eszközök és alkalmazások fejlesztése, illetve a korai intervenció megerősítése	állami szervek, költségvetési szervek, önkormányzatok, nemzetiségi önkormányzatok és társulásaik, önkormányzati és nemzetiségi önkormányzati intézmények, egyházi jogi személyek, felsőoktatási egészségügyi intézmények, klinikák

	Az intézményekben, szolgáltatások területén dolgozó humán erőforrás életpályájának javítása, dolgozói mobilitás	állami szervek, önkormányzatok, nemzetiségi önkormányzatok és társulásaik, önkormányzati és nemzetiségi önkormányzati intézmények, civil szervezetek, egyházi jogi személyek, költségvetési szervek
<p>2. Prioritás: Infrastrukturális beruházások a társadalmi együttműködés erősítése érdekében</p>	<p>A rászoruló gyermekek életésélyeinek növelése</p> <p>Tartós szegénységben élők, romák felzárkózását és a periférikus élethelyzetek megszüntetését segítő infrastrukturális beruházások</p>	<p>önkormányzatok, nemzetiségi önkormányzatok és társulásaik, önkormányzati és nemzetiségi önkormányzati intézmények, államháztartási szervek, központi költségvetési szervek, civil szervezetek, sportegyesületek, egyházi jogi személyek, szociális szövetkezetek</p> <p>önkormányzatok és társulásaik, valamint szövetségeik önkormányzatok és intézményeik, központi költségvetési szerv, nemzetiségi önkormányzatok, társulásaik és intézményeik, költségvetési szervek, nem állami szereplők, civil szervezetek</p>
Környezeti és Energiahatékony Operatív Program (KEHOP)		
Prioritás	Intézkedés	
<p>1. Prioritás: A klímaváltozás hatásaihoz való alkalmazkodás</p>	Hatékony alkalmazkodás társadalmi feltételeinek elősegítése	Pályázók köre önkormányzatok, központi közigazgatási szervek, civil szervezetek.
<p>2. Prioritás: Települési vízellátás, szennyvízelvezetés és - tisztítás, szennyvízkezelés fejlesztése</p>	Ivóvízminőség-javítás ivóvíz-kezelési technológiák fejlesztésével, más vízbázisra áttérésel, térségi rendszerek kialakításával, rekonstrukcióval, illetve ezek kombinációjával	vízi közmű tulajdonosok, vízi közmű szolgáltatók, önkormányzati társulások; többségi állami tulajdonú nonprofit gazdasági társaságok; kizárólag a szemléletformálás esetén civil szervezetek is.

	<p>Szennyvízelvezetéssel és kezeléssel kapcsolatos fejlesztések</p>	<p>vízi közmű tulajdonosok, vízi közmű szolgáltatók, önkormányzati társulások; többségi állami tulajdonú nonprofit gazdasági társaságok; kizárólag a szemléletformálás esetén civil szervezetek is.</p>
<p>3. Prioritás: Hulladékgazdálkodással és kármentesítéssel kapcsolatos fejlesztések</p>	<p>Az elkülönített gyűjtési és szállítási rendszerek fejlesztése</p> <p>Az előkezelés, a hasznosítás és az ártalmatlanítás alrendszerének fejlesztése a települési hulladék vonatkozásában</p>	<p>önkormányzatok és társulásaik, többségi állami tulajdonú nonprofit gazdasági társaságok, többségi önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok, kizárólag a szemléletformálás esetén civil szervezetek is.</p> <p>önkormányzatok és társulásaik, többségi állami tulajdonú nonprofit gazdasági társaságok.</p>
<p>4. Prioritás: Természetvédelmi és élővilág védelmi fejlesztések</p>	<p>A természetvédelmi helyzet javítását és a leromlott ökoszisztémák helyreállítását célzó élőhely-fejlesztés</p> <p>A hazai Natura 2000 hálózat egységes szemléletben, a helyi közösségek bevonásával történő bemutatását szolgáló mintaprojektek</p>	<p>100%-ban állami tulajdonú gazdasági társaságok (pl. állami erdészeti zártkörűen működő részvénytársaságok), civil szervezetek, önkormányzatok (konzorciumi partnereket is beleértve): jogszabály szerint az országos jelentőségű védett természeti területek természetvédelmi kezelésért felelős szervezetek (nemzeti park igazgatóságok), civil szervezetek, önkormányzatok, stb.</p>
<p>5. Prioritás: Energiahatékonyság növelése, megújuló energiaforrások alkalmazása</p>	<p>Épületek energiahatékonysági korszerűsítése megújuló energiaforrások alkalmazásának kombinálásával</p>	<p>közjogi vagy magánjogi szervezetek (végső kedvezményezett a lakosság), központi költségvetési szervek, állami közfeladatot ellátó nonprofit szektor (kivéve önkormányzat), egyházak, többségi állami tulajdonú gazdasági társaságok, fejlettebb régióban lévő helyi önkormányzatok, fejlettebb régióban lévő helyi önkormányzati többségi tulajdonú gazdasági társaságok</p>

Szemléletformálási programok

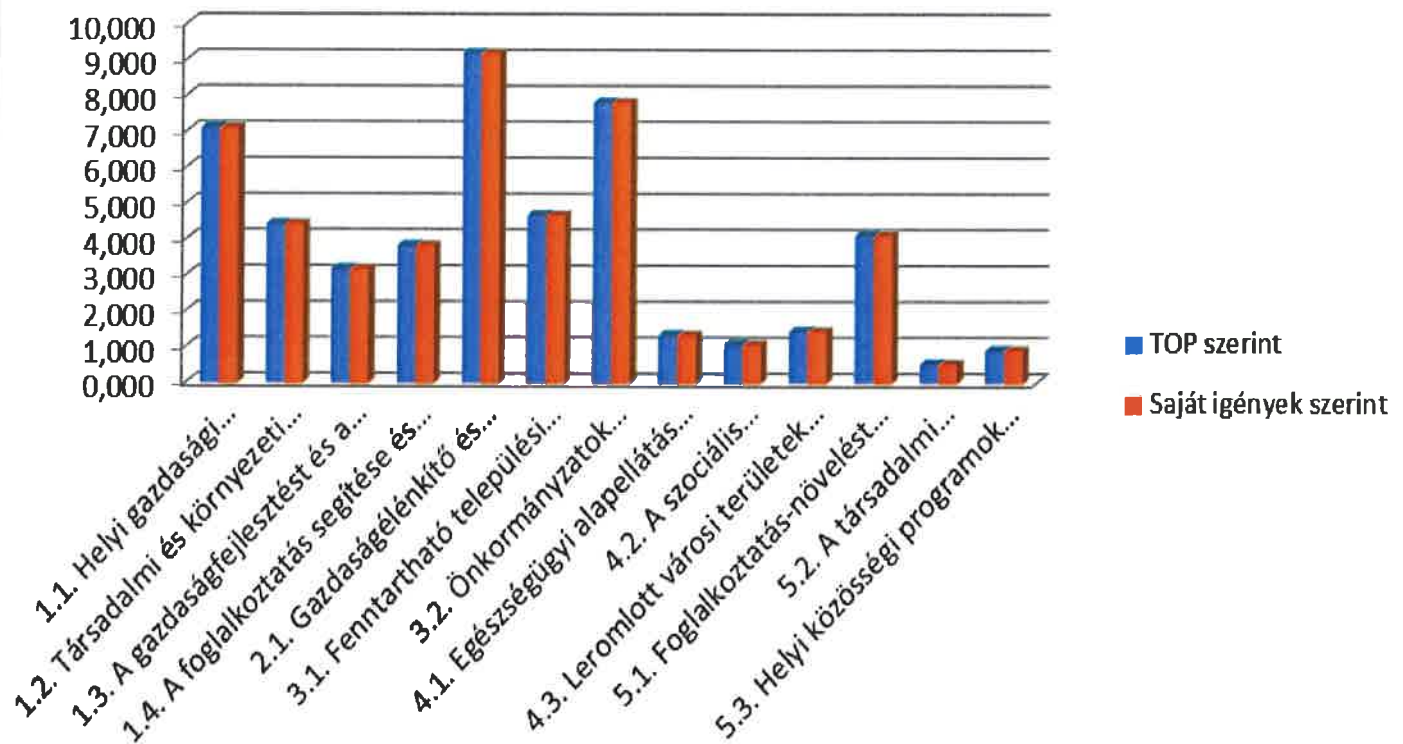
civil szervezetek, egyházak, önkormányzatok,
oktatási intézmények, központi költségvetési
szervek

5. táblázat: a kapcsolódó operatív programok bemutatása

Az intézkedések közötti forrásallokációt az alábbi ábra szemlélteti.

A területi szereplő forrásának megoszlása a TOP belső arányok, valamint a saját igények alapján (Mrd Ft)

1. ábra: forráskeretek megoszlásának ábrázolása

1. PRIORITÁS: térségi gazdasági környezet fejlesztése a foglalkoztatás elősegítésére

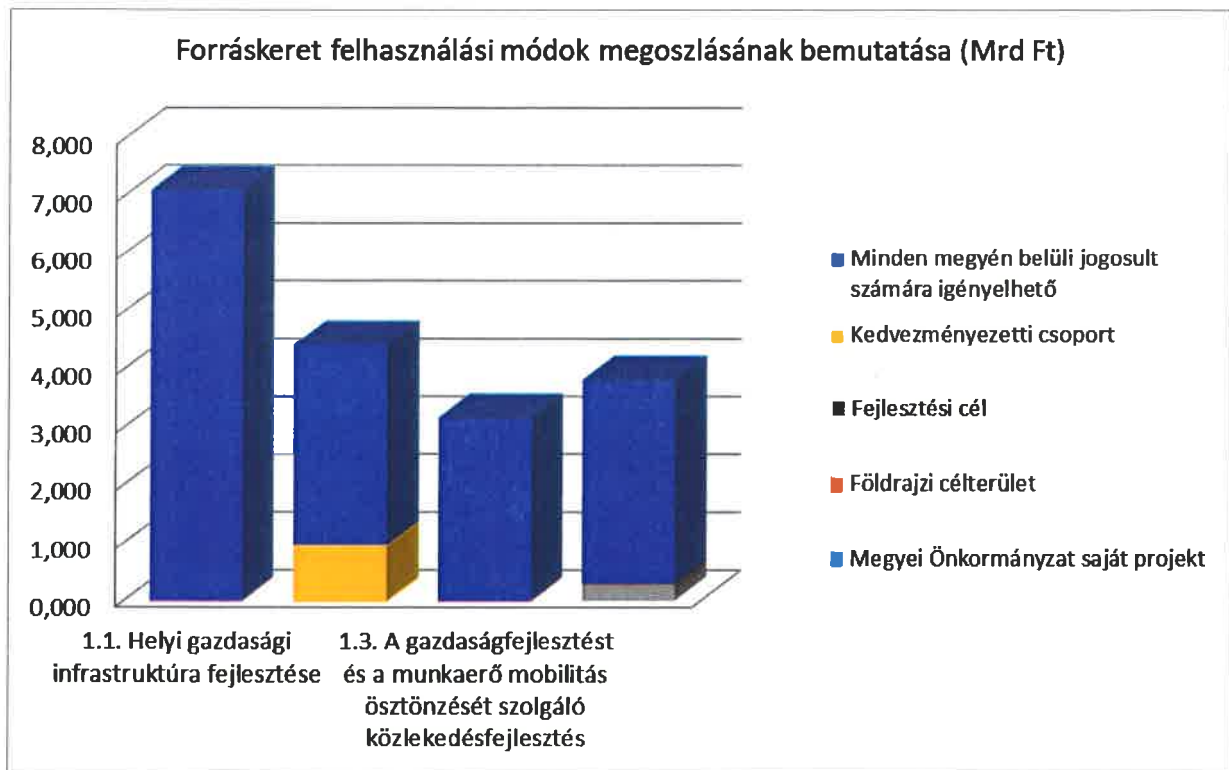
1.1 Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése	7,105 milliárd Ft
1.2 Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés	4,432 milliárd Ft
1.3 A gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés	3,176 milliárd Ft
1.4 A foglalkoztatás segítése és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével	3,830 milliárd Ft
Összesen:	18,543 milliárd Ft

7. táblázat: az 1. prioritás forrásallokációja

Az 1. prioritás intézkedéseinek keretében rendelkezésre álló fejlesztési forrásokon belül az alábbi fókuszok kerültek meghatározásra:

- A TOP 1.1 intézkedés esetében a rendelkezésre álló forrás esetében nem került fókusz meghatározásra.
- A TOP 1.2. intézkedés esetében 975 000 000 Ft. kerül elkülönítésre a megyei önkormányzat részére.
A megyei külön keret egy nagy turisztikai projekt keretében történő felhasználása elősegíti a megye legmeghatározóbb turisztikai attrakcióinak összehangolt fejlesztését, elősegítve ezzel a térségi együttműködés megalapozását. A projekt célját megalapozó kínálati elemek egymáshoz kapcsolódása, tematikus útként történő felfűződése a hazai és nemzetközi turisztikai piacokon unikális vonzerőként jelenik meg, amely tovább erősíti a megye turisztikai teljesítményét és pozícióit.
- A TOP 1.3 intézkedés esetében a rendelkezésre álló forrás esetében nem került fókusz meghatározásra.
- A TOP 1.4 intézkedés esetében 306 millió Ft. kerül fejlesztési célterületként elkülönítésre, mely a bölcsődék eszközbeszerzését támogatja kizárólag.

A fókuszálás eredményeképpen létrejövő kereteket az alábbi ábra szemlélteti.

2. ábra: az 1. prioritás belső elosztása és felhasználási módok szerinti megosztásának bemutatása

2. PRIORITÁS: vállalkozásbarát, népességmegtartó településfejlesztés

2.1. Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés	9,182 milliárd Ft
---	-------------------

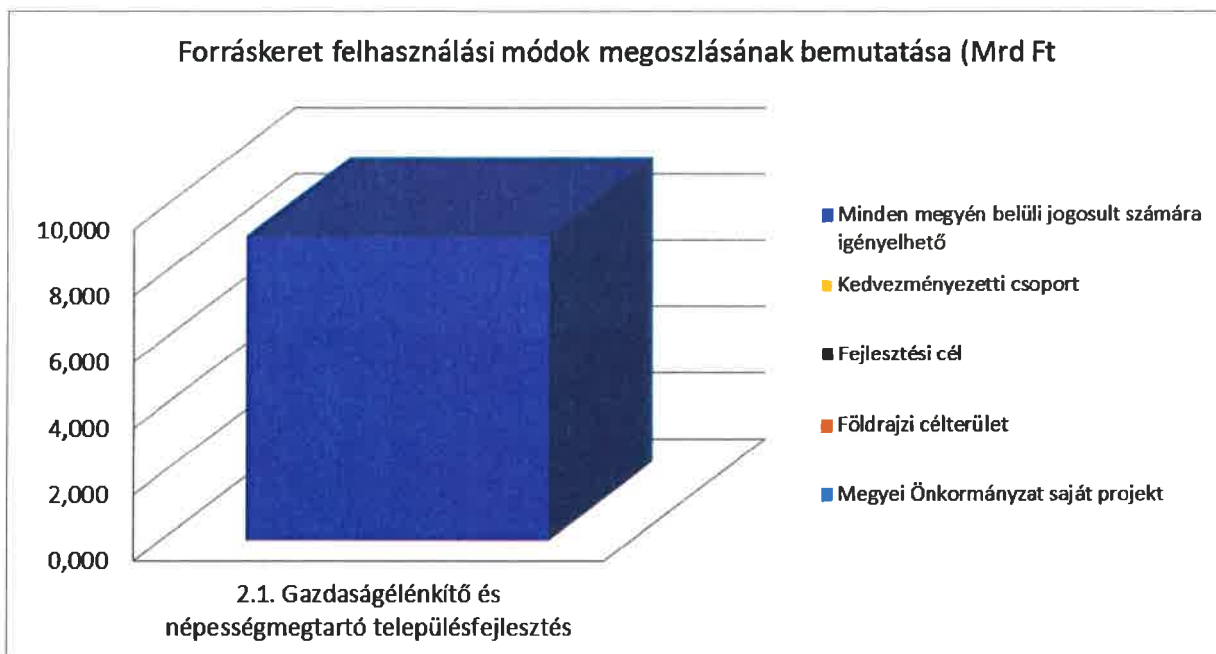
8. táblázat: a 2. prioritás forrásallokációja

A 2. prioritás keretében rendelkezésre álló fejlesztési forrásokon belül az alábbi fókuszok kerültek meghatározásra:

- A 2.1. intézkedés esetében 3 konstrukció lesz elérhető a pályázók számára:
 - 2.1.1 barnamezős területek rehabilitációja
 -
 - 2.1.2 zöld város kialakítása
 - 2.1.3 települési környezetvédelmi infrastruktúra fejlesztések

További fókusz nem került meghatározásra.

A fókuszálás eredményeképpen létrejövő kereteket az alábbi ábra szemlélteti.

3. ábra: a 2. prioritás belső elosztása és felhasználási módok szerinti megosztásának bemutatása

3. PRIORITÁS: ALACSONY SZÉNDIOXID KIBOCSÁTÁSÚ GAZDASÁGRA VALÓ ÁTTÉRÉS KIEMELTEN A VÁROSI TERÜLETEKEN

3.1. Fenntartható települési közlekedésfejlesztés	4,677 milliárd Ft.
3.2. Önkormányzatok energiahatékonyságának és a megújuló energia-felhasználás arányának növelése	7,810 milliárd Ft.
Összesen:	12,487 milliárd Ft

9. táblázat: a 3. prioritás forrásallokációja

A 3. prioritás intézkedési keretében rendelkezésre álló fejlesztési forrásokon belül az alábbi fókuszok kerültek meghatározásra:

- A TOP 3.1. intézkedése esetében a rendelkezésre álló forrásból 1,403 milliárd Ft. a megyei kerékpárút hálózat fejlesztésére kerül elkülönítésre.

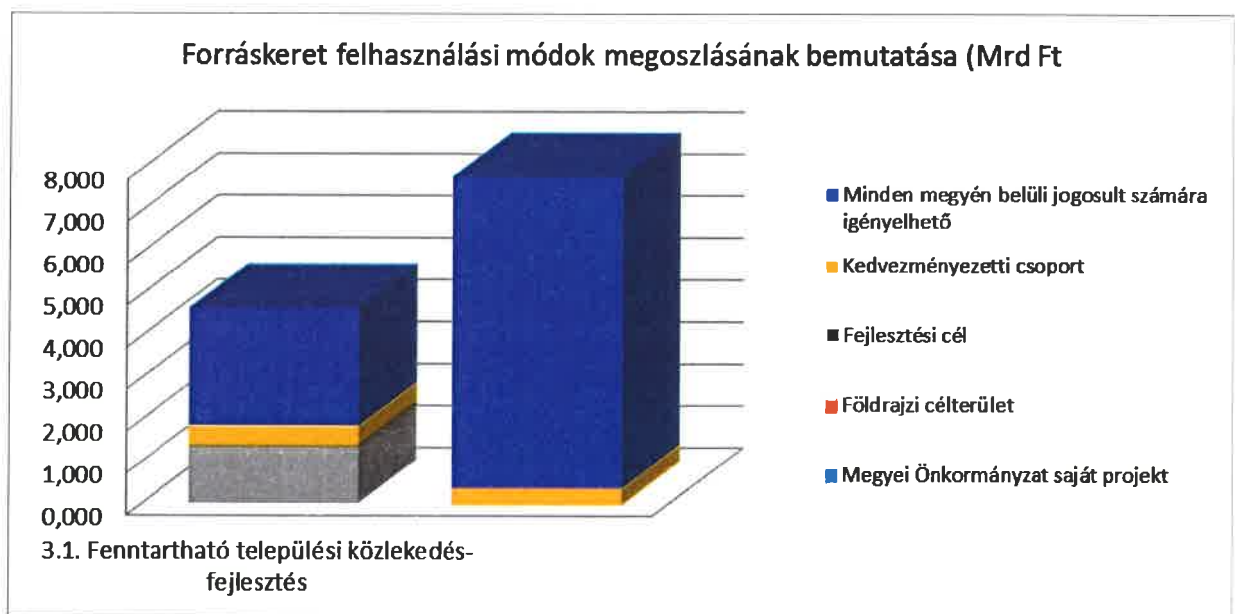
Az intézkedésen belüli fókuszálás indoka, hogy a megye településeinek nagy része hátrányos helyzetű térségnek tekinthető (a 10-ből 4 járás komplex programmal fejlesztendő). A munkahelyek jelentős része mezőgazdasági munkavégzéshez köthető kézimunkaerőt jelent, melyhez a településen belül vagy közelében történő eljutásban a kerékpáros közlekedési mód a legjellemzőbb. A lakosság alacsonyabb jövedelmi szintjéből adódóan az autóállomány alacsonyabb mértéket mutat és csupán néhány nagyobb városban működik helyi közösségi közlekedés. Ezen túlmenően a kerékpáros barát közlekedési mód preferálása hozzájárul a légköri CO₂ csökkenéséhez, valamint a forgalomcsökkenéshez.

- A TOP 3.1. intézkedése esetében a rendelkezésre álló forrásból 468 millió Ft. a nem városi jogállású települések közlekedési fejlesztéseire kerül elkülönítésre. A nem városi jogállású települések részére a fennmaradó forrás is elérhető.

A 3.1-es intézkedés jellemzően olyan beavatkozásokat tartalmaz, melyek elsősorban a városi területeken jelentkező fejlesztési igényekre reagálnak (pl. közösségi közlekedés). Szükséges ezért a nem városi jogállású települések részére fókuszált keret meghatározása, hogy az itt jelentkező igények is kielégítésre kerüljenek.

- A teljes forráskeretből 390 millió Ft. elkülönítésre került meghatározott kedvezményezett csoport részére.
Az elkülönítés célja, hogy a területi szereplő a teljes megyére vonatkozó SECAP tanulmányt készítsen el, mely az energetikai fejlesztéseket segíti elő.

A fókuszálás eredményeképpen létrejövő kereteket az alábbi ábrák szemléltetik.

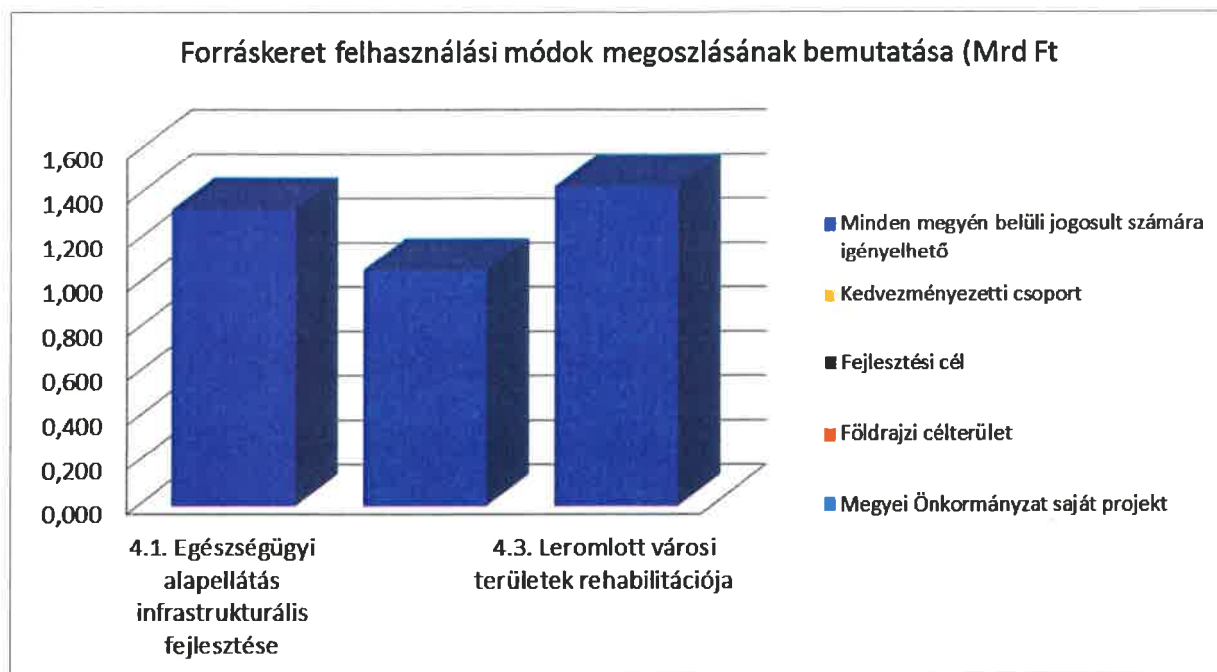
4. ábra: a 3. prioritás belső elosztása és felhasználási módok szerinti megoszlásának bemutatása

4. PRIORITÁS: A HELYI KÖZÖSSÉGI SZOLGÁLTATÁSOK FEJLESZTÉSE ÉS A TÁRSADALMI EGYÜTTMŰKÖDÉS ERŐSÍTÉSE

4.1. Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése	1,336 milliárd Ft
4.2. A szociális alapszolgáltatások infrastrukturájának bővítése, fejlesztése	1,062 milliárd Ft
4.3. Leromlott városi területek rehabilitációja	1,440 milliárd Ft
Összesen:	3,838 milliárd Ft

10. táblázat: a 4. prioritás forrásallokációja

A TOP 4. prioritása esetében a Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat, mint az ITP végrehajtásáért felelős nem kíván a felhasználási módok egyikével sem élni.

5. ábra: a 4. prioritás belső elosztásának bemutatása és felhasználási módok szerinti megoszlásának bemutatása

5. PRIORITÁS: MEGYEI ÉS HELYI EMBERI ERŐFORRÁS FEJLESZTÉSEK, FOG-LALKOZTATÁS-ÖSZTÖNZÉS ÉS TÁRSADALMI EGYÜTTMŰKÖDÉS

5.1 Foglalkoztatás-növelést célzó megyei és helyi foglalkoztatási együttműködések (paktumok)	4,117 milliárd Ft
5.2 A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok	0,536 milliárd Ft
5.3 Helyi közösségi programok megvalósítása	0,919 milliárd Ft
Összesen:	5,572 milliárd Ft

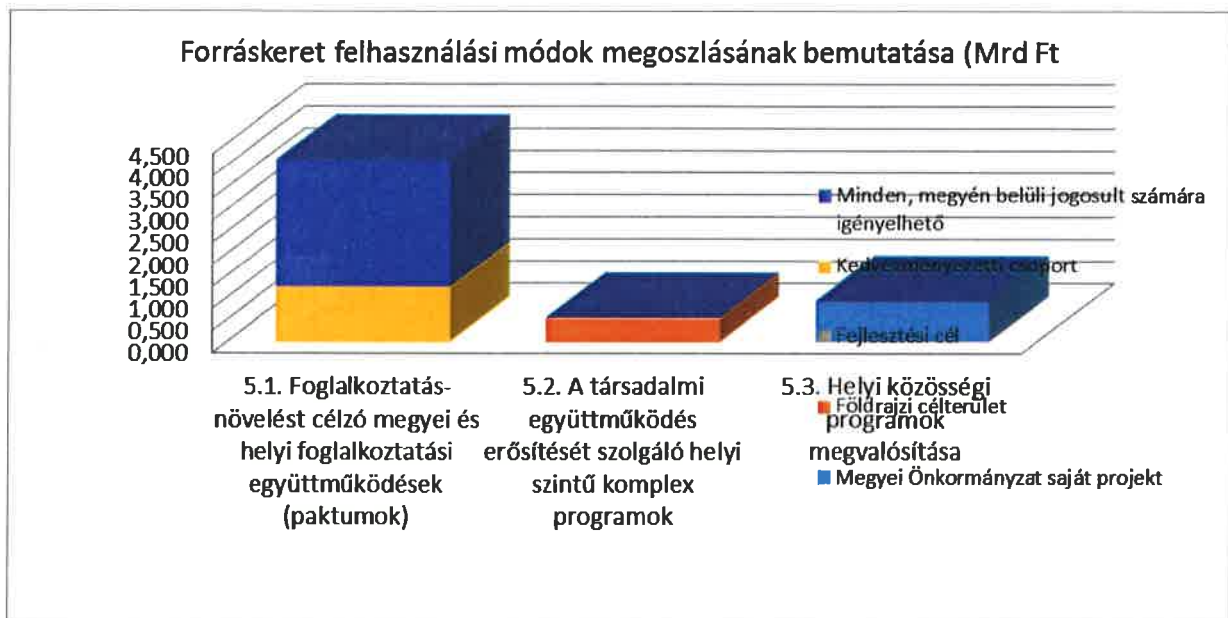
11. táblázat: az 5. prioritás forrásallokációja

Az 5. prioritás intézkedési keretében rendelkezésre álló fejlesztési forrásokon belül az alábbi fókuszok kerültek meghatározásra:

- Az 5.1-es intézkedés keretében 1,235 Mrd Ft. került elkülönítésre meghatározott kedvezményezetti csoport, azaz a területi szereplő részére. 2,882 Mrd. Ft. a megyén belül valamennyi jogosult számára elérhető lesz.
- Az 5.2. intézkedés, mely „A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programokat” támogatja, a rendelkezésre álló teljes forrás meghatározott földrajzi célterületként a megye 4 komplex programmal fejlesztendő járásának városai számára lesz elérhető (berettyóújfalui, derecskei, nyíradonyi és püspökladányi járások).

- Az 5.3. intézkedés, mely a „Helyi közösségi programok megvalósítását” támogatja, a rendelkezésre álló forrás 100%-a a megyei önkormányzat részére kerül elkülönítésre. Az elkülönítés célja, hogy a megyei értékek, identitás megőrzése a megyei önkormányzat koordinációja mellett valósuljon meg, melyben a területi szereplőnek már van tapasztalata, valamint ezen feladatot jelenleg is ellátja, pl. megyei termékdíjak odaitélése, megyei értéktár kezelése stb.

A fókuszálás eredményeképpen létrejövő kereteket az alábbi ábrák szemléltetik.

6. ábra: az 5. prioritás belső elosztása és felhasználási módok szerinti megosztásának bemutatása

4. AZ ITP INDIKÁTORVÁLLALÁSAI

Az ITP módosításnál figyelembe kell venni, hogy a kulcsindikátorok köre bővült a „Helyi társadalmi akciókban résztvevők száma” elnevezésével.

A kulcsindikátorok megyére eső – forrásarányos – része továbbra is vállalásra kerül a jelenlegi fázisban, azonban már az eddigi tapasztalatok alapján látszik, hogy:

- a 0-3 évesek elhelyezését szolgáló gyermekintézményi férőhelyek száma indikátorok teljesítése elmaradhat a célértéktől.

Az alábbi táblázatban kerülnek bemutatásra az ún. eredményességi keretbe tartozó indikátorok, valamint a 2018-ra, és 2023-ra teljesítendő célértékek.

TOP prioritás	Közzétett indikátor neve	Mértékegysége	TOP Célérték (2018)	Forrásarányos célérték (2018)	A megye által vállalt célérték (2018)	TOP Célérték (2023)	Forrásarányos célérték (2023)	A megye által vállalt célérték (2023)
1. Térségi gazdasági környezet fejlesztése a foglalkoztatás elősegítésére	A fejlesztett vagy újonnan létesített iparterületek és ipari parkok területe	ha	275	17,09	17,09	1373	85,31	85,31
	A felújított vagy korszerűsített utak teljes hossza	km	68	4,23	4,23	340	21,13	21,13
	Fejlesztett, 0-3 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	db	2500	156	156	12500	777	777
2. Vállalkozásbarát, népességmegtartó településfejlesztés	Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek	m2	279000	17334,50	17334,50	1395000	86672,47	86672,47
3. Alacsony széndioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés kiemelten a városi területeken	Kialakított kerékpárforgalmi létesítmények hossza	km	240	14,92	14,92	686	42,63	42,63
	Üvegházhatású gázok becsült éves csökkenése	tonna CO ₂ egyenérték	37631,877	2337,97	2337,97	376318,77	23379,61	23379,61
4. A helyi közösségi szolgáltatások fejlesztése és a társadalmi együttműködés erősítése	Fejlesztéssel érintett egészségügyi alapellátást nyújtó szolgálatok (bennük: házi orvos, házi gyermekorvos, fogorvos, védőnői szolgálat és kapcsolódó ügyeleti ellátás, iskola-egészségügyi ellátás) száma	db	185	12	12	925	58	58
	Helyreállított lakóegységek városi területeken	lakóegység	232	15	15	1160	73	73
5. Megyei és helyi emberi erőforrás fejlesztések, foglalkoztatás-élesztés és társadalmi együttműködés	A foglalkoztatási paktumok keretében munkaerőpiaci programokban résztvevők száma	fő	8580	534	534	42900	2666	2666
	Helyi társadalmi akciókban résztvevők száma	fő	26600	1652	1652	133000	8260	8260

12. táblázat: indikátor vállalások

7. AZ ITP ÜTEMEZÉSE

Az ütemezés célja az ITP megvalósításának időtervezése, a megvalósítás során felmerülő kockázatok azonosítása és a kockázatok csökkentése érdekében a munkák sorrendjének meghatározása. Az ütemezés során az ITP megvalósításának időtervezése, a megvalósítás során felmerülő kockázatok azonosítása és a kockázatok csökkentése érdekében a munkák sorrendjének meghatározása. Az ütemezés során az ITP megvalósításának időtervezése, a megvalósítás során felmerülő kockázatok azonosítása és a kockázatok csökkentése érdekében a munkák sorrendjének meghatározása.

ÜTEMEZÉS

Megnevezés	Helysége
Megvalósítás helye	Helysége
Megvalósítás időtartama	Megvalósítás időtartama
Megvalósítás kezdési időpontja	Megvalósítás kezdési időpontja
Megvalósítás befejezési időpontja	Megvalósítás befejezési időpontja

Munka neve	Évek												Összesítés	Munka típusa				
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026						
1.1.1. Munka megnevezése																		
1.1.2. Munka megnevezése																		
1.1.3. Munka megnevezése																		
1.1.4. Munka megnevezése																		
1.1.5. Munka megnevezése																		
1.1.6. Munka megnevezése																		
1.1.7. Munka megnevezése																		
1.1.8. Munka megnevezése																		
1.1.9. Munka megnevezése																		
1.1.10. Munka megnevezése																		
1.1.11. Munka megnevezése																		
1.1.12. Munka megnevezése																		
1.1.13. Munka megnevezése																		
1.1.14. Munka megnevezése																		
1.1.15. Munka megnevezése																		
1.1.16. Munka megnevezése																		
1.1.17. Munka megnevezése																		
1.1.18. Munka megnevezése																		
1.1.19. Munka megnevezése																		
1.1.20. Munka megnevezése																		
1.1.21. Munka megnevezése																		
1.1.22. Munka megnevezése																		
1.1.23. Munka megnevezése																		
1.1.24. Munka megnevezése																		
1.1.25. Munka megnevezése																		
1.1.26. Munka megnevezése																		
1.1.27. Munka megnevezése																		
1.1.28. Munka megnevezése																		
1.1.29. Munka megnevezése																		
1.1.30. Munka megnevezése																		
1.1.31. Munka megnevezése																		
1.1.32. Munka megnevezése																		
1.1.33. Munka megnevezése																		
1.1.34. Munka megnevezése																		
1.1.35. Munka megnevezése																		
1.1.36. Munka megnevezése																		
1.1.37. Munka megnevezése																		
1.1.38. Munka megnevezése																		
1.1.39. Munka megnevezése																		
1.1.40. Munka megnevezése																		
1.1.41. Munka megnevezése																		
1.1.42. Munka megnevezése																		
1.1.43. Munka megnevezése																		
1.1.44. Munka megnevezése																		
1.1.45. Munka megnevezése																		
1.1.46. Munka megnevezése																		
1.1.47. Munka megnevezése																		
1.1.48. Munka megnevezése																		
1.1.49. Munka megnevezése																		
1.1.50. Munka megnevezése																		
1.1.51. Munka megnevezése																		
1.1.52. Munka megnevezése																		
1.1.53. Munka megnevezése																		
1.1.54. Munka megnevezése																		
1.1.55. Munka megnevezése																		
1.1.56. Munka megnevezése																		
1.1.57. Munka megnevezése																		
1.1.58. Munka megnevezése																		
1.1.59. Munka megnevezése																		
1.1.60. Munka megnevezése																		

13. táblázat: forráskeretek ütemezése

Az Integrált Területi Program forrásfelhasználása a kötelezettségvállalást tekintve 2016. III. és IV. negyedévében indul, és a tervek szerint legkésőbb 2017. I. negyedévében megtörténik a forrásokra vonatkozó utolsó kötelezettségvállalás is.

Az ütemezések kidolgozásánál az alábbi általános szempontokat vettük figyelembe:

- az intézkedés keretében rendelkezésre álló forrás nagysága
- a forrásfelhasználás fókuszainak determináltsága
- a kapcsolódó témakörök (pl. az ipari parkok, ipari területek fejlesztésének kapcsolata az önkormányzati útfejlesztésekkel)
- fejlesztések előkészítésének időigénye

Az intézkedésenkénti ütemezés kialakítása az alábbi indokok mentén történt:

1. prioritás: térségi gazdasági környezet fejlesztése a foglalkoztatás elősegítésére

1.1-es intézkedés: a TOP egyik alapvető célja a gazdaságfejlesztés, illetve a megye szempontjából is fontos, hogy a munkahelyteremtő beruházások minél hamarabb induljanak.

Az inkubátorokra fókuszált teljes keret 2017. II. negyedévében kerül kötelezettségvállalásra.

1.2-es intézkedés: a kötelezettségvállalás várható ideje 2016. IV. negyedévé.

1.3-as intézkedés: a 4-5 számjegyű utak fejlesztésére benyújtott pályázatokkal kapcsolatos kötelezettségvállalásra 2016. III. negyedévében kerülhet sor.

1.4-es intézkedés: az intézkedés forrása egy ütemben, 2016. IV. negyedévében kerül kötelezettségvállalás alá.

2. prioritás: Vállalkozás, népességmegtartó településfejlesztés

2.1-es intézkedés: A városrehabilitációra rendelkezésre álló forrás 70%-a, tovább a bel- és csapadék-vízvédelmi létesítmények fejlesztésére elkülönített 25 %-os forrást egyben kívánjuk meghirdetni, kötelezettségvállalásra 2017. II. negyedévében kerülhet sor.

3. prioritás: Alacsony széndioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés kiemelten a városi

4.1-es intézkedés: az intézkedésben rendelkezésre álló keretet egy ütemben, 2016-ban kívánjuk kötelezettségvállalás alá helyezni.

4.2-es intézkedés: az intézkedésben rendelkezésre álló keretet egy ütemben, 2016-ban kívánjuk kötelezettségvállalás alá helyezni.

4.3-as intézkedés: a szociális városrehabilitációra szánt keretet egyben, 2017. II. negyedében kívánjuk kötelezettségvállalás alá helyezni, építve az 5.2.1 felhívásra beérkező pályázatokra.

5. prioritás: Megyei és helyi emberi erőforrás fejlesztések, foglalkoztatás-ösztönzés és társadalmi együttműködés

5.1-es prioritás: a foglalkoztatási paktumok kapcsán a megyei paktumot kívánjuk 2015. negyedik negyedében indítani. Kötelezettségvállalásra 2016. III. negyedévben kerülhet sor. A helyi paktumok egy ütemben 2017. év II. negyedévében kerülhet kötelezettségvállalás alá.

5.2-es intézkedés: a szociális városrehabilitációhoz kapcsolódó helyi programok az RFP IH javaslatára alapján az infrastrukturális beruházásokat 1 évvel megelőzően kerül meghirdetésre.

5.3-as intézkedés: a helyi közösségi programok az RFP IH javaslatára alapján legkorábban 2017. II. negyedévben kerülhetnek meghirdetésre az EFOP módszertani fejlesztése miatt. Javasolt a módszertan fejlesztésébe a területi szereplők bevonása.